

LAPSET JA VANHEMMAT LAATUA ARVIOIMASSA

Asiakastyytyväisyystutkimus yksityisen Luonto- ja ympäristöpäiväko-
ti Auringontuulen asiakkaille

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaaliala
Sosionomi (AMK)
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö
Opinnäytetyö
Kevät 2011
Heidi Salmensuu

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

SALMENSUU, HEIDI:

Lapset ja vanhemmat laatua arvioimassa

Asiakastyytyväisyystutkimus yksityisen Luonto- ja ympäristöpäiväkotin Auringontuulen asiakkaille

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehdon opinnäytetyö,
63 sivua, 11 liitesivua

Kevät 2011

TIIVISTELMÄ

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää vanhempien ja lasten tyytyväisyyttä päivähoitoon Lahdessa sijaitsevassa, yksityisessä Luonto- ja ympäristöpäiväkotin Auringontuulella sekä kuvailla asiakkaiden näkemyksiä siellä tarjottavan päivähoiton laadusta. Tavoitteena oli tuottaa tutkimuksen avulla tietoa, jota voi hyödyntää päivähoiton laadun kehittämisessä kyseisessä päiväkodissa. Tutkimus toteutettiin Survey-tutkimuksena kyselylomaketta aineistonhankintamenetelmänä käyttäen. Työssä yhdistyy sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen lähestymistapa.

Opinnäytetyön teoriaosuus käsittelee päivähoiton ja varhaiskasvatuksen käsitteitä sekä Suomessa yleistynyttä yksityistä päivähoitoa. Työn varsinainen teoreettinen viitekehys muodostuu kuitenkin päivähoiton laatutekijöistä, jotka luovat mallin sille, mihin asioihin tulee kiinnittää huomiota päivähoiton laatua arvioitaessa ja kehitettäessä. Laatutekijöitä ovat puitetekijät, välillisesti ohjaavat tekijät, prosessitekijät sekä vaikuttavuustekijät.

Tutkimustuloksista ilmeni, että sekä vanhemmat että lapset ovat keskimäärin hyvin tyytyväisiä päivähoitoon Luonto- ja ympäristöpäiväkotin Auringontuulella. Päivähoiton laatu toteutuu hyvin, mutta myös parannettavaa löytyy. Parhaiten päivähoiton laatutekijöistä toteutuvat välilliset tekijät ja heikoiten prosessitekijät. Ero näiden välillä oli kuitenkin hyvin pieni.

.

Avainsanat: varhaiskasvatus, päivähoito, laatu, asiakastyytyväisyys, kehittäminen

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

SALMENSUU, HEIDI:

Children and parents estimating quality

Customer satisfaction survey for the clients of Nature and environment daycare centre Auringontuuli

Bachelor's Thesis in Social pedagogy for work with children and young people
63 pages, 11 appendices

Spring 2011

ABSTRACT

The purpose of this study was to clarify parents' and children's gratification to daycare in private Nature and environment daycare centre Auringontuuli in Lahti and to describe customers' opinions about the quality of daycare. The aim was to produce that kind of information that can be used in developing quality of daycare in that particular daycare centre. The research was executed by survey-research and the material was collected with a questionnaire. The study combines both quantitative and qualitative approaches.

The theoretical part of the thesis deals with the terms of daycare and early childhood education and also private daycare which has become more common in Finland. After all essential theoretical context consists of quality factors of daycare that create model for what things you should pay attention to, when you are estimating and developing the quality of daycare. These quality factors are framework factors, indirect guiding factors, process factors and factors that influence.

The results of the study show that on the average both parents and children in the Nature and environment daycare centre Auringontuuli are very satisfied with the daycare. Although the quality of daycare is good, there are also things that can be improved. From the quality factors of daycare, indirect guiding factors are implemented best and the process factors worst. Yet the difference between these two factors was very small.

Key words: early childhood education, daycare, quality, customer satisfaction, developing

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	NÄKÖKULMIA SUOMALASEEN VARHAISKASVATUKSEEN JA PÄIVÄHOITOON	3
2.1	Mitä varhaiskasvatus on?	3
2.2	Varhaiskasvatuksen tavoitteet ja päämäärät	3
2.3	Yksityinen päivähoito Suomessa ja Lahdessa	5
3	VARHAISKASVATUKSEN JA PÄIVÄHOIDON LAATU	6
3.1	Laatu käsitteenä	7
3.2	Laadun arviointi	8
3.3	Miksi laadukas päivähoito on tärkeää?	9
4	PÄIVÄHOIDON ASIAKKUUS JA LAATU	10
4.1	Asiakastyytyväisyys laadun ilmentäjänä	10
4.2	Asiakkuudesta kasvatuskumppanuuteen	11
4.3	Asiakkaiden osallisuus päivähoidon laadun tutkimuksessa	12
4.4	Aiempiä arviointituloksia asiakkaiden kokemasta päivähoidon laadusta	14
5	PÄIVÄHOIDON LAATUTEKIJÄT	16
5.1	Puitetekijät	18
5.2	Välillisesti ohjaavat tekijät	19
5.3	Prosessitekijät	21
5.4	Vaikuttavuustekijät	23
6	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT	26
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	27
7.1	Tutkimusmenetelmät	27
7.2	Tutkimuksen kohderyhmä ja aineistonhankinta	28
7.3	Aineiston käsittely ja analysointi	30
8	TULOKSET VANHEMPIEN KYSELYISTÄ	32
8.1	Osallistuneiden taustatiedot	32
8.2	Laatutekijöiden toteutuminen vanhempien arvioimana	33

8.3	Puitetekijät	34
8.3.1	Välilliset tekijät	35
8.3.2	Prosessitekijät	37
8.3.3	Vaikuttavuustekijät	39
8.4	Ruusuja, risuja sekä muita kehittämis ehdotuksia	40
8.4.1	Vanhempia päivä hoidossa eniten ilahduttavat asiat	40
8.4.2	Asioita joissa parantamisen varaa	42
8.4.3	Vanhempien kehittä misideoita	43
8.5	Tulosten jakaumat äitien ja isien kokemassa päivä hoidon laadussa	43
9	LASTEN HAASTATTELUJEN ANTIA	45
10	JOHTOPÄÄTÖKSET	48
10.1	Vanhempien kyselyt	48
10.2	Lasten haastattelut	50
11	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	52
12	POHDINTA	55
	LÄHTEET	58
	LIITTEET	63

1 JOHDANTO

Nykyaikana elämme jatkuvassa muutosten maailmassa ja monet yhteiskunnalliset muutokset muokkaavat arkeamme. Julkisesti on käyty keskustelua lasten hyvinvoinnista ja vanhemmuuden merkityksestä sekä yhteiskunnan velvollisuudesta huolehtia perheiden hyvinvoinnista ja tukea vanhempia heidän kasvatustehtävässään. Perinteisen perhemallin rinnalle on yleistynyt uudenlaisia perhemuotoja. Monen perheen sosiaaliset verkostot ovat harventuneet samalla kun erilaiset työelämän muutokset ovat omalta osaltaan muuttaneet lasten ja perheiden elämää ja olosuhteita. Lasten kasvuympäristön muutokset vaikuttavat lasten hyvinvointiin sekä siihen millaisia palveluita lasten kasvun edistämiseksi tarvitaan. (Varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002.)

Yhteiskunnalliset muutokset heijastuvat myös lasten päivähoidon (Varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002). Päivähoidon asiakkaiden kannalta varhaiskasvatuksen monipuolinen kehittäminen on tärkeää. Perheiden muuttuviin tarpeisiin vastaaminen on kuitenkin haasteellinen tehtävä päivähoidolle.

Laatu ja sen kehittäminen on ollut viime vuosina keskeinen teema varhaiskasvatuksessa ja päivähoidossa (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 152). Samalla päivähoidon laatua koskevat tutkimukset ovat yleistyneet. Suurin osa tutkimuksista on koskenut kuitenkin kunnallista päivähoidoa ja sen laatua. Yksityiset päivähoitoyksiköt jäävät helposti ulkopuolelle kehittämisprojekteista ja muusta kehittämistoiminnasta.

Päivähoidon laadun tutkiminen on kuitenkin tärkeää, koska suuri osa lapsiperheistä käyttää päivähoitopalveluja ja niiden merkitys lasten ja perheiden elämässä on suuri (Keskinen & Virjonen 2004, 79). On todennäköistä, että tulevaisuudessa myös asiakkaat, tässä yhteydessä lähinnä lasten vanhemmat tulevat olemaan entistä laatumietoisempia lastensa päivähoidon suhteen. Siksi myös jokaisen päivähoitoyksikön pitäisi pystyä jatkuvaan kehittämiseen. Päivähoidossa keskeinen vastuu palvelun laadusta on nimenomaan yksikkötasolla. Yksiköiden on kyettävä kehittämään, suunnittelemaan ja arvioimaan määrärahojen puitteissa siten, että asiak-

kaat ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun. (Päivähoidon laadun arviointiperusteet 1999, 6.)

Sain mahdollisuuden osallistua yhden yksityisen päiväkodin laadun arviointi- ja kehittämisprosessiin tämän opinnäytetyöni muodossa. Tämän työn tarkoituksena on selvittää ja kuvailla asiakkaiden tyytyväisyyttä päivähoitoon yksityisessä Luonto- ja ympäristöpäiväkoti Auringontuulella. Tavoitteena on tuottaa sellaista tietoa, jonka avulla voidaan kehittää päivähoitoa kyseisessä päiväkodissa. Tässä tutkimuksessa halutaan selvittää sekä lasten että heidän vanhempiensa kokemuksia päiväkodin tarjoamasta päivähoitosta ja sen laadusta.

2 NÄKÖKULMIA SUOMALASEEN VARHAISKASVATUKSEEN JA PÄIVÄHOITOON

2.1 Mitä varhaiskasvatus on?

Varhaiskasvatus määritellään lapsen eri elämänpiireissä tapahtuvaksi vuorovaikutukseksi, jonka tavoitteena on edistää lapsen tervettä kasvua, kehitystä ja oppimista. Lasten päivähoito taas on varhaiskasvatuspalvelu, jossa yhdistyvät lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ja vanhempien oikeus saada lapselleen hoitopaikka. (Varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista, 2002.)

Varhaiskasvatus on yhteiskunnan järjestämä, valvoma ja tukema hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuus. Se on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, jossa keskeinen merkitys on lapsen omaehtoisella leikillä. Lähtökohtana varhaiskasvatukselle on kasvatustieteelliseen tietoon ja tutkimukseen sekä pedagogisten menetelmien hallintaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys lasten kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 11.)

Varhaiskasvatusta järjestetään valtakunnallisten linjausten mukaisesti varhaiskasvatuspalveluissa, joiden keskeisimpiä muotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito sekä erilainen avoin toiminta. Varhaiskasvatuspalveluja tuottavat kuntien lisäksi järjestöt, seurakunnat sekä yksityiset palveluntuottajat. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 11.)

2.2 Varhaiskasvatuksen tavoitteet ja päämäärät

Varhaiskasvatuksessa on tärkeää painottaa lapsuuden itsearvoisuutta, vaalia lapsuutta ja ohjata lasta ihmisenä kasvamisessa. Varhaiskasvatuksen toimintaa suunntaavat yksittäisten tavoitteiden yläpuolelle sijoittuvat kokoavat kasvatuspäämäärät:

- henkilökohtaisen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen
- toiset huomioon ottavien käyttäytymismuotojen sekä toimintatapojen vahvistaminen
- itsenäisyyden lisääminen asteittainen

(Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 13.)

Varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen. Kun lapsi voi hyvin, hänellä on mahdollisimman hyvät edellytykset kasvaa, oppia ja kehittyä. Hyvinvoinnin edistämiseksi lapsen terveyttä ja toimintakykyä vaalitaan sekä hänen perustarpeistaan huolehditaan. Keskeistä henkilökohtaisen hyvinvoinnin edistämisessä on, että jokaisen lapsen yksilöllisyyttä kunnioitetaan. Luodaan perusta sille, että jokainen lapsi voi toimia ja kehittyä omana ainutlaatuisena persoonanaan. Lapsen tulisi saada kokea, että häntä arvostetaan, hänet hyväksytään omana itsenään, hän tulee kuulluksi ja nähdyksi ja hän saa vahvistusta terveelle itsetunnolle. Lisäksi lapsen hyvinvointia varhaiskasvatuksessa edistävät mahdollisimman pysyvät ja turvalliset ihmissuhteet vanhempiin, kasvattajiin sekä muihin lapsiin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 13, 15.)

Toiset huomioon ottavien käyttäytymismuotojen ja toimintatapojen vahvistaminen tarkoittaa sitä, että lapsi oppii ottamaan muita huomioon ja välittämään toisista. Hän suhtautuu myönteisesti itseensä, toisiin ihmisiin, erilaisiin kulttuureihin ja ympäristöihin. Itsenäisyyden asteittainen lisääminen tarkoittaa kasvatuspäämääränä sitä, että lapsi kykenee edellytystensä mukaisesti huolehtimaan itsestään ja läheisistään sekä tekemään itse omaa elämäänsä koskevia valintoja. Omatoimisuutta tulee voida harjoitella niin, että tarpeellinen huolenpito ja turva ovat lähellä koko ajan. Lapsi saa iloa oppiessaan uusia asioita ja hän saa myös luottaa omaan osaamiseensa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2006, 13.)

2.3 Yksityinen päivähoito Suomessa ja Lahdessa

Suomessa ollaan kovaa vauhtia siirtymässä siihen suuntaan, että palvelujen käyttäjien vapautta lisätään yhä enenevässä määrin, palvelujen järjestämisvastuun säilyessä kunnalla (Koskiaho 2008, 195). Vaihtoehtona kunnalliselle päivähoidolle vanhemmat voivatkin halutessaan valita yksityisen päivähoidon joko yksityisessä päiväkodissa tai yksityisellä perhepäivähoitajalla. Päivähoitopaikka haetaan suoraan halutusta päivähoitopaikasta. Palveluntuottaja itse määrää muun muassa päivähoitomaksuista. (Lahden kaupunki 2010).

Yksityinen päivähoito on viime vuosina yleistynyt muun yksityisen palvelutuotannon ohella. Yksityisiä päiväkoteja Suomessa on vuonna 2009 ollut 603 toimintayksikköä. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2010) Yksityisen päivähoidon osuutta tänä päivänä voi pitää melko merkittävänä sillä kaikista päiväkodeissa hoidetuista lapsista vuonna 2008, yksityisissä päiväkodeissa oli 11 % (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2010).

Paitsi kunnallista, myös yksityistä päivähoitoa ohjaa päivähoitolaki ja asetus lasten päivähoidosta, jossa määritellään muun muassa lasten ja aikuisen välisestä suhdetuvasta (Laki lasten päivähoidosta 1973/36). Yksityiset päiväkodit kuuluvat yksityisten sosiaalipalveluiden piiriin. Käytännössä yksityistä päivähoitoa valvoo sosiaalilautakunta, joka ylläpitää myös luetteloa yksityisistä päivähoidon harjoittajista. (Länsi-Suomen lääninhallitus 2009).

Lahdessa yksityisiä päiväkoteja on 10 ja näiden lisäksi on kaksi yksityistä ryhmäperhepäiväkotia (Lahden kaupunki 2010). Tässä tutkimuksessa on mukana yksi näistä kymmenestä päiväkodista: Luonto- ja ympäristöpäiväkotinä Auringontuuli. Se on vuonna 2009 toimintansa aloittanut luonto- ja ympäristökasvatusta painottava päiväkotinä 0-6-vuotiaille lapsille. Päiväkodissa on yhteensä 27 kokopäivähoitopaikkaa. Toiminta tapahtuu kahdessa lapsiryhmässä. Laatusuosituksena toimii päiväkodin oma varhaiskasvatussuunnitelma, jossa määritellään päiväkodin toiminta-ajatus ja toimintaa ohjaavat arvot (Luonto- ja ympäristöpäiväkotinä Auringontuuli, varhaiskasvatussuunnitelma 2010).

3 VARHAISKASVATUKSEN JA PÄIVÄHOIDON LAATU

Lasten päivähoitoa ja varhaiskasvatusta ohjaavat monet eri dokumentit ja asiakirjat, joita voidaan pitää varhaiskasvatuksen laadunhallinnan perusteina (Alila & Parrila 2004, 12). Päivähoitoa koskeva laki ja asetus sekä muut lasta ja perhettä koskevat säädökset normittavat varhaiskasvatusta ja varhaiskasvatustoimintaa. Nämä lait ja asetukset määrittävät pääasiassa varhaiskasvatuksen toteuttamisen raamit.

Muun muassa valtioneuvoston periaatepäättös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista määrittelee varhaiskasvatuksen keskeisimmät periaatteet sekä kehittämisen suuntaviivat. Sen mukaan laadukas varhaiskasvatus tarjoaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet omien edellytysten mukaiseen kehitykseen. Linjausten painopistealueina ovat varhaiskasvatuksen laatuun vaikuttaminen, kasvatuskumppanuus sekä lastenneuvolan, päivähoidon, esiopetuksen ja perusopetuksen yhteistyö. (Kronqvist & Jokimies 2008, 9.)

Myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteita (2005) voidaan pitää varhaiskasvatuksen laadun keskeisenä asiakirjana. Tämä valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa varhaiskasvatuksen sisällöllistä kehittämistä koko maassa. Suunnitelma lisää varhaiskasvatuksen laadullista tasa-arvoa eri kuntien ja eri varhaiskasvatuksen yksiköiden välillä. (Varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista, 2002.) Sen tavoitteina on varhaiskasvatuksen yhdenvertaisen toteutumisen ja sisällöllisen kehittämisen vahvistaminen. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi yhdenmukaistamalla toiminnan järjestämisen perusteita. Varhaiskasvatussuunnitelman yksi keskeisimmistä tavoitteista on myös vanhempien osallisuuden vahvistaminen ja henkilöstön ammatillisen tietoisuuden lisääminen. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritellään laadukkaan varhaiskasvatuksen ominaispiirteitä. (Kronqvist & Jokimies 2008, 9-10.)

3.1 Laatu käsitteenä

Laatu on käsitteenä moniulotteinen ja sille on lähes mahdotonta antaa yhtä oikeaa määritelmää. Laatu nähdään kuitenkin käsitteenä, joka perustuu arvoihin ja mielihiteisiin. Laadun käsitteen kuvaaminen on aina suhteellista riippuen sen määrittäjän omista intresseistä, arvoista, uskomuksista, tarpeista ja pyrkimyksistä. Laadun määrittelyssä on keskeistä tehdä näkyväksi se, kuka laatua määrittää, miten ja missä asiansyhteydessä (Hujala ym. 2007, 157–158.) Yritystoiminnassa laadulla ymmärretään asiakkaan tarpeiden täyttämistä yrityksen kannalta mahdollisimman tehokkaasti ja kannattavasti (Lecklin 2006, 24).

Varhaiskasvatuksen laatu voidaan laajasti määritellä kasvuympäristön piirteiksi ja lasten kokemuksiksi, jotka kokonaisvaltaisesti tukevat lapsen hyvinvointia, kasvua ja kehitystä. Tämä määritelmä sisältää suuren määrän erilaisia muuttujia, joiden merkitys vaihtelee kontekstista toiseen. (Kronqvist & Jokimies 2008, 9.)

Puhekielessä laatu usein herkästi ymmärretään synonyyminä käsitteelle hyvä. Mahdollisesti tästä johtuen pääpaino päivähoidon laatu keskustelussa on ollut ideaalien kuvaamisessa. On tehty listaa asioista, joiden tulisi olla tietyssä kunnossa, jotta päivähoito olisi laadukasta. Kuitenkin ideaalien saavuttaminen, kuten lapsiryhmän huomattava pienentäminen tai henkilöstön lisääminen edellyttäisi niin merkittäviä lisäpanostuksia päivähoitoon, ettei se välttämättä voi olla mahdollista. (Päivähoidon laadun arviointiperusteet 1999, 6.)

Laatu ei tarkoita aina pelkästään hyvää laatua. Laatu voi olla erinomaista, hyvää, kohtuullista tai huonoa. Lähtökohtana on, että toiminnan laatua on aina mahdollista parantaa. Laatu voi tarkoittaa myös palvelun sopimista asiakkaan käyttötarkoitukseen, jolloin esimerkiksi päivähoitopaikan sijainti tai aukioloaika voivatkin olla vanhemmille tärkeämpiä suhteessa päivähoidon pedagogiseen laatuun. (Päivähoidon laadun arviointiperusteet 1999, 6.)

3.2 Laadun arviointi

Laadun arvioinnissa on kyse toiminnan evaluoinnista, jolla puolestaan tarkoitetaan toiminnan arviointiprosessissa kootun tiedon arvottamista, jota tehdään valituista lähtökohdista käsin. Päivähoidon niin kuin muidenkin julkisten palvelujen evaluoinnissa on kaksi viime vuosina yleisimmin käytettyä päätermiä; tuloksellisuusarviointi ja laadunarviointi. Näistä tuloksellisuusarviointi on otettu sosiaali- ja terveyspalveluissa käyttöön aikaisemmin. Tällöin tavoitteena on ollut pikemminkin toiminnan kontrollointi sekä resurssin saannin ja sitä myötä toiminnan jatkuvuuden perusteleminen kuin toiminnan laadullinen kehittäminen. (Tauriainen 2000, 12–13.)

Laadun arviointia tarvitaan, koska ilman luotettavaa arviointitietoa on vaikea kehittää toimintaa. Näin ollen myös päivähoidon laadun arvioinnin keskeisimpänä päämääränä on pyrkimys päivähoidon kasvatustoiminnan kehittämiseen ja laadukkaan toiminnan ylläpitämiseen, laadunhallintaan. (Hujala ym. 2007, 153.)

Laadun arviointi voidaan Nummenmaan (2004) mukaan jakaa toiminnan säätelyyn ja toiminnan kehittämisen päätavoitteisiin. Näistä toiminnan säätely on hallinnon näkökulmaa ja kehittämiseen pyrkivä laatutyö tavoittelee toiminnasta oppimista, uusia tavoitteita ja menettelyjen kehittämistä. Hän korostaa myös laadun määritelmän muunnoksia aina kulloisessakin yhteiskunnallisessa kontekstissa vaihtuvana. Nimenomaan yhteiskunnalliset muutokset haastavat myös laadun uudelleen arviointiin. Tämä merkitsee sitä, että laatua voi käsitteellistää uusilla tavoilla ottamalla huomioon lasten ja perheiden erilaisuudet, erilaiset kontekstit ja ihmisten eri asioille antamat erilaiset tulkinnat.

Laatua arvioitaessa on mietittävä, mitkä tahot halutaan ottaa mukaan sitä määrittelemään. Kasvatuskysymyksiä käsitteleviin arvokeskusteluihin voivat osallistua myös tavalliset kasvatuksesta kiinnostuneet kansalaiset. Tällöin laatua arvioidaan yhteisön näkökulmasta. Laatua voivat määrittää myös perusopetuksen opettajat, sillä varhaiskasvatus vaikuttaa osaltaan siihen, millaisia oppilaita siirtyy päivähoidosta kouluun. (Keskinen & Virjonen 2004, 159.)

Laatua on aikaisemmissa tutkimuksissa arvioitu monilla eri mittareilla, mutta keskeisinä on pidetty yleensä laadun kolmea näkökulmaa: vanhemman, kasvattajien sekä lapsen näkökulma. Myös päättäjien, tutkijoiden sekä kasvatusorganisaatioiden näkökulmat on otettava huomioon laadun kehittämisessä. (Kronqvist & Jokimies 2008, 3.)

3.3 Miksi laadukas päivähoito on tärkeää?

Laadukkaalla varhaiskasvatuksella on vaikutus lasten ja nuorten elämään, kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja sitä kautta oppimiseen ja kehittymiseen (Varhaiskasvatus vuoteen 2020). Tutkimustieto osoittaa, että hyvä laatu varhaiskasvatuksessa on merkittävä tekijä lapsen kehityksen tukemisessa. (Kronqvist & Jokimies 2008, 14). Korkealaatuisen päivähoidon on todettu edistävän muun muassa lapsen kognitiivisia ja kielellisiä taitoja (Lamb 1998, 73). Sosioemotionaaliseen kehitykseen taas on todettu olevan yhteydessä erityisesti hoidon pysyvyys ja jatkuvuus. Useiden muutosten tapahtuminen hoitosuhteissa on todettu aiheuttavan ongelmakäyttäytymistä ja vaikeuksia sosiaalisissa taidoissa myöhemmällä kouluiällä. (Love, Harrison, Sagi-Schwartz, Ijzendoorn, Ross, Ungerer, Raikes, Brady-Smith, Boler, Brooks-Gunn, Constantine, Kisker-Palsell & Chazan-Cohen, 2003.)

Laadukas varhaiskasvatus voidaan nähdä myös osana koulutusketjua, jossa luodaan edellytyksiä varsinaisen koulutuksen ja opetuksen vastaanottamiselle (Sereitin 2008, 9). Siviilioikeuden professori Urpo Kangas puolustaa Tiina Komin (2008, 15) kirjoittamassa artikkelissa lasten oikeutta laadukkaaseen päivähoitoon. Hän toteaa myös, että lapsiin kannattaa satsata, sillä tämän päivän sijoitus maksaa itsensä takaisin. Hyvinvointivaltion säilyttämiseksi tarvitaan työssä käyviä aikuisia, mikä puolestaan edellyttää laadukasta päivähoitoa.

4 PÄIVÄHOIDON ASIAKKUUS JA LAATU

4.1 Asiakastyytyväisyys laadun ilmentäjänä

Asiakasnäkökulmaa korostettaessa, keskeiseksi laadun määrittämiseen vaikuttavaksi tekijäksi nousee se, kuka määrittellään asiakkaaksi päivähoidossa. Lapset ovat varhaiskasvatuksen välittömiä asiakkaita, mutta päivähoidon antaman kasvatuksellisen tuen myötä perhekin on varhaiskasvatuksen asiakas. Myös koko yhteiskunta voidaan katsoa päivähoidon asiakkaaksi, sillä päivähoito ja varhaiskasvatus mahdollistavat omalta osaltaan yhteiskunnan toimivuuden ja hyvinvoinnin. (Keskinen & Virjonen 2004, 158.) Näin ollen asiakkuus määrittellään koskemaan kaikkia niitä toimijoita, joille päivähoidon laadulla on jotakin merkitystä (Hujala ym. 2007, 157).

Asiakas on aina laadun määrittäjä omalta kannaltaan. Usein tyytyväinen asiakas kuvastaakin palvelun laatua. (Päivähoidon laadun arviointiperusteet 1999, 11.) Asiakastyytyväisyyttä voidaan pitää laadun kehittämisen ehdottomana painopistealueena. Tyytyväiset asiakkaat ovat menestyvän yrityksen kulmakivi. Asiakastyytyväisyys kannattaa aina selvittää mahdollisimman monipuolisesti perustietojen saamiseksi toiminnan kehittämistä varten. Normaalista asiakaspalautteestakin voidaan saada runsaasti tietoa. Se on kuitenkin pystyttävä keräämään ja koodaamaan, jotta kytkentä laadunkehittämiseen syntyy. Asiakaspalautteen lisäksi on tarpeellista suorittaa myös erillisiä tyytyväisyystutkimuksia. (Lecklin 2006, 105–106.)

Pitkän tähtäyksen kilpailuetujen saavuttamiseksi asiakkaan arvot olisi hyvä kytkeä mukaan asiakastyytyväisyystutkimuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Arvotyytyväisyyden selvittäminen edellyttää avointa kyselytekniikkaa ja kvalitatiivisia menetelmiä, sillä niiden avulla saatu informaatio on yleensä luotettavampaa ja todenmukaisempaa kuin perinteisellä ”rasti ruutuun” tekniikalla annetut vastaukset. (Lecklin 2006, 106–107.)

Toinen puoli asiakastyytyväisyydestä on luonnollisesti asiakastyytymättömyys. Myös sen selvittäminen antaa laadun kehittämislle paljon. Näin ollen asiakastyytyväisyysmittauksissa ei kannata tuijottaa pelkästään tyytyväisten osuuteen. Tyytymättömät asiakkaat voidaan nähdä myös yrityksen kannalta riskiryhmänä. Siksi tyytymättömät asiakkaat pitäisi myös voida tunnistaa ja jatkotutkimuksella tarkentaa tyytymättömyyden syitä ja korjaavin toimenpitein hoitaa niitä kuntoon. (Lecklin 2006, 113.)

4.2 Asiakkuudesta kasvatuskumppanuuteen

Päivähoidon yhtenä keskeisimpänä laatutekijänä nähdään vanhempien ja päivähoidon henkilöstön välinen yhteistyö. Valtakunnallisissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa tämä kasvatusyhteistyö linjataan kasvatuskumppanuudeksi. Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja henkilöstön tietoiseksi sitoutumiseksi lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Kasvatuskumppanuus ymmärretään vanhempien ja henkilöstön tasavertaisena vuorovaikutuksena. (Kaskela & Kekkonen 2006, 11.) Vanhempien ja päivähoidon henkilöstön välisen yhteistyön merkitystä korostaa myös päivähoitolaki (36/1973), jonka toisessa pykälässä todetaan: *”Päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoitossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä.”*

Kasvatuskumppanuuden tavoite on, että lapsen kaksi kasvuyhteisöä – koti ja päivähoito- voivat käydä dialogista, vastavuoroista vuoropuhelua lasta koskevissa asioissa. Vanhempien näkemykset, mielipiteet ja toiveet tulisi sisällyttää osaksi lapsen varhaiskasvatuspolun suunnittelua ja toteuttamista. Kasvatuskumppanuuden lähtökohtana on, että varhaiskasvatuksen kasvu ympäristöt ja erilaiset kasvatuskäytännöt vaikuttavat kodin ja perheen rinnalla olennaisesti lapsen kasvuun ja kehitykseen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 13.)

Kasvatuskumppanuus lähtee lapsen tarpeista, jolloin lapsen edun ja oikeuksien toteuttaminen ohjaa varhaiskasvatuksen toimintaa. Vanhempien ja kasvattajien

tiedot lapsesta luovat yhdessä edellytykset lapsen hyvinvoinnin turvaamiselle. Kasvatuskumppanuudessa on kysymys paitsi vanhempien ja henkilöstön asennoitumisesta yhteiseen kasvatustehtävään, myös sen konkreettisesta sopimisesta molemmille osapuolille sopivalla tavalla. Ensisijainen vastuu kasvatuskumppanuuden sisällyttämisestä osaksi lapsen varhaiskasvatusta on aina henkilöstöllä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 13.)

4.3 Asiakkaiden osallisuus päivähoidon laadun tutkimuksessa

Osallisuus voidaan nähdä sekä yksilön, että yhteiskunnan rakenteiden tarjoamina mahdollisuuksina osallisuuteen. Tarkasteltaessa osallisuutta tunteena tai kokemuksena, sitä kuvaavat hyvin esimerkiksi sanat voimaantuminen ja valtautuminen sekä ihmisen tunne siitä, että hän tulee hyväksytyksi omana itsenään ja että hänen näkemyksiään kuullaan ja otetaan huomioon. (Pukari 2006.)

Laadunhallinnan suosituksissa asiakaslähtöisyys on ollut viime vuosina hyvin keskeisellä sijalla. Palvelun käyttäjien näkökulmia pidetään tärkeinä niin toiminnan ohjauksen kuin palvelujen käyttäjän vaikutusmahdollisuuksien lisäämisen kannalta. (Kronqvist & Jokimies 2008, 15.) Lasten päivähoidossa asiakasyksilön näkökulma alkoi korostua 1990-luvulla osana laadun kehittämistä ja vanhempien roolin vahvistamista laadun arvioijana. Asiakaskyselyiden tai palautteiden käyttöönotto tapahtui 1980-luvun lopulla samalla kun lasten päivähoidossa otettiin lapsi- ja perhekohtaiset keskustelut yhteistyön tärkeimmäksi muodoksi. (Kauko-luoto 2010, 58.)

Osana perhepalveluita myös varhaiskasvatuspalveluiden laadun turvaamiseksi tarvitaan erilaisia näkökulmia. Keskiöön tulisi kuitenkin nostaa lasten ja heidän vanhempiansa henkilökohtaiset kokemukset palvelun toteutumisesta. Palvelujen laadullisen kehittämistyön edellytyksenä on asiakasnäkökulma paitsi palvelujen käyttötyytyväisyyteen myös niiden kehittämiseen. (Sarvela & Pukari 2007.) Varhaiskasvatuspalveluissa tärkeintä on vahvistaa lasten ja vanhempien osallisuutta arjen käytänteiden kautta. Asiakkaiden kannalta varhaiskasvatuksen laadun kehittä-

täminen edellyttää tietoa juuri heidän tarpeistaan ja kokemuksistaan. (Pukari 2006.)

Vanhempien osallisuutta päivähoitoon pidetään yleensäkin tärkeänä laadun edistäjänä. On todettu, että vanhempien osallisuudella voidaan ennaltaehkäistä mahdollisia myöhempiä ongelmia, tukea lasta koulunkäynnin alkaessa sekä helpottaa syrjäytymisuhan alla olevien lasten parempaa integroitumista päivähoitoon ja kouluun. Vanhempien osallisuus voi tapahtua eri tavoin. Vanhemmat voivat aktivoida yhteistyöhön oma-aloitteisesti, esimerkiksi vanhempain neuvostojen kautta tai vaihtoehtoisesti päivähoito voi tukea vanhempia eri tavoin ottamaan kantaa ja tukemaan lapsiaan yhteistyössä ammattikasvattajien kanssa. Vanhempien mielipiteiden kuuntelu on aina yksi osa laadukasta varhaiskasvatusta. (Kronqvist & Jokimies 2008, 15.)

Vanhempien pätevyyttä arvioida päivähoidon laatua, on kuitenkin myös kritisoitu, koska vanhempien näkemyksien on todettu olevan sidottuna heidän päivähoitokokemuksiinsa. Mikäli vanhemmilla ei ole kokemusta laadultaan erilaisesta päivähoidosta ja sen vaikutuksista, he saattavat pitää oman lapsensa päivähoitoa laadukkaana riippumatta sen todellisesta tasosta. Vanhempien on myös todettu olevan vaikea myöntää oman lapsensa päivähoidon olevan laadultaan huonotasoisista. (Hujala ym. 2007, 159.)

Lasten laatukäsityksiä selvitettäessä, tarvitaan keinoja paitsi määritellä laatua myös keinoja kuunnella lasta. Laatukysymyksiä selvitettäessä tarvitaan herkkyyttä kuulla ja nähdä lasten tapa ilmaista ja ymmärtää lasta. Lapsikeskeisessä kasvatuksessa lasten näkökulman tuominen esille on tärkeää, jotta kasvatusta, hoitoa ja opetusta voitaisiin järjestää lapsen yksilöllisiä tarpeita kunnioittaen. On tärkeää päättää, kenellä on oikeus määritellä laatu ja millaiset määrittelyyn osallistuvien tahojen väliset valtasuhteet ovat. Arvostetaanko vanhemman näkemystä laadukkaasta päivähoidosta enemmän kuin lapsen näkemystä? Vanhemmat ovat asiantuntijoita lastensa asioissa, joten heidän näkemystään ei voida sivuuttaa laatua arvioitaessa. Lapset itse ovat kuitenkin kaikessa toiminnassa subjekteja, joten heidän kokemuk-

sillaan on merkitystä kasvatukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. (Keskinen & Virjonen 2004, 158–160.)

Arvioinnin on ajateltu perustuvan odotusten tunnistamiseen ja niiden täyttymisen arviointiin. Lapsilla on harvoin etukäteen selkeää käsitystä siitä, mitä he päiväkodilta odottavat, vaan käsitykset mahdollisuuksista muodostuvat vähitellen erilaisten kokemusten myötä. Tätä samaa oletusta voisi soveltaa myös lasten vanhempiin. Vaikka heillä on omat arvostuksensa ja perusodotuksensa lapsensa hoidosta, päiväkodin pedagogista toimintaa koskevat odotukset saattavat olla hyvin yleisiä tai satunnaisia riippuen heidän aikaisemmista kokemuksistaan ja tiedoistaan. Vasta perehtyessään käytännön toimintatapoihin, he voivat arvioida näitä kokemuksia suhteessa omiin kasvatuskäsityksiinsä, arvostuksiinsa ja uskomuksiinsa sekä muodostaa sen pohjalta mielipiteitä päiväkodin pedagogiikasta ja esittää odotuksia sen toteutumiselle. (Tauriainen 2000, 25.)

4.4 Aiempia arviointituloksia asiakkaiden kokemasta päivähoidon laadusta

Tähänastiset evaluointitutkimukset ovat osoittaneet vanhempien korkeaa tyytyväisyyttä varhaiskasvatuspalveluihin. Tyytyväisimmiksi ovat osoittautuneet perheet, joilla on alun perin ollut alhaisimmat odotukset toimintaa kohtaan. Vanhempien osallistuminen toimintaan voi omalta osaltaan lisätä kriittisyyttä, sillä vanhemmat pyrkivät vaikuttamaan havaitsemiinsa epäkohtiin. (Tauriainen 2000, 41.)

Asiakaskyselyjen ja muiden aiempien tutkimusten keskeinen tulos on ollut, että lasten vanhemmat arvostavat varhaiskasvatuksen ammattilaisten työtä ja ovat tyytyväisiä yhteistyöhön. Sen sijaan vanhempia on tuntunut huolestuttavan henkilökunnan riittämättömyys ja suuret lapsiryhmät. (Kaukoluoto 2010, 58–59.) Useissa tutkimuksissa vanhempien arviointi päivähoidon laadusta on todettu myönteisemmäksi kuin henkilökunnan arviointi ja syitä tälle ilmiölle on pyritty selvittämään (Cryer, Tietze & Wessels 2002). Tulos voi johtua paitsi kaikkiaan laatuarvi-

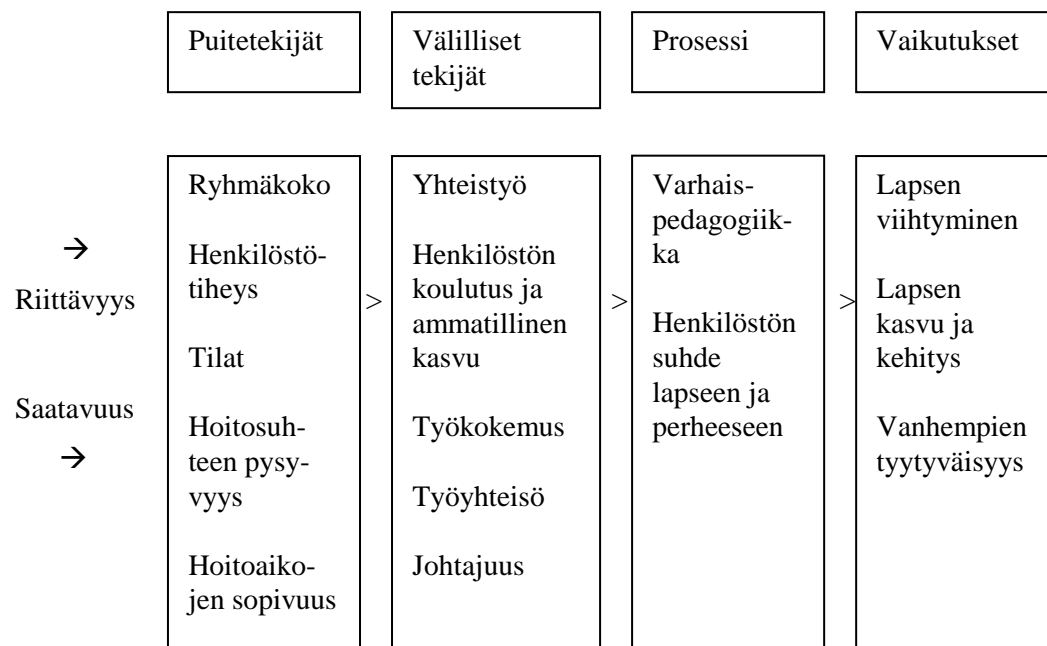
oinnin haasteellisuudesta, myös vanhempien vaikeudesta saada konkreettista tietoa lapsen päivästä. (Kronqvist & Jokimies 2008, 10).

Vanhempien näkökulmaa on tutkittu paljon verrattuna esimerkiksi lapsen näkökulmaan, jota on tutkittu yllättävän vähän. Vanhempien arviointeja koskevissa tutkimuksissa on todettu, että vanhemmat arvostavat päivähoidossa turvallisuutta ja joustavuutta. Myös henkilökunnan ammattitaito ja herkkyys reagoida lasten ja perheiden tarpeille sekä päivähoidon puitetekijät on koettu tärkeiksi. (Kronqvist & Jokimies 2008, 15.)

5 PÄIVÄHOIDON LAATUTEKIJÄT

Päivähoidon laadun arvioimisen tukena voidaan käyttää päivähoidon laadunarviointimallia (Kuvio 1.), jonka keskeisenä perustana on näkemys siitä, että päivähoidon laatu voidaan jäsentää tiettyihin päivähoidon laadun kannalta merkityksellisiin osatekijöihin eli laatutekijöihin. Nämä laatutekijät luovat mallin sille, mihin asioihin tulee kiinnittää huomiota päivähoidon laatua arvioitaessa ja kehitettäessä. Laatutekijöitä ovat puitetekijät, välillisesti ohjaavat tekijät, prosessitekijät sekä vaikuttavuustekijät. (Alila & Parrila 2004, 30.) Laadunarviointimallin eri tekijät perustuvat varhaiskasvatuksen laatuun kohdistuneiden tutkimusten antiin viimeisen muutaman vuosikymmenen aikana (Hujala & Parrila- Haapakoski 1998, 98).

Puitetekijät ovat reunaehdoja laadukkaan päivähoidon toteuttamisessa. Välilliset tekijät säätelevät päivähoidon laatua toiminnallisesti. Prosessitekijät liittyvät itse kasvatusprosessiin ja vaikutukselliset tekijät ovat yhtä kuin tuotoksen taso. Näiden laatutekijöiden oletetaan olevan toisistaan riippuvaisia siten, että laadukkaiden vaikutusten edellytyksenä on laadukas prosessi, joka ohjautuu välillisesti vaikuttavista tekijöistä ja on viime kädessä enemmän tai vähemmän puitetekijöiden säätelemä. Yhdessä nämä tekijät muodostavat sellaisen kokonaisuuden, jonka pohjalta päivähoidon laatua voidaan arvioida kokonaisvaltaisesti. (Hujala ym. 2007, 162.)

Kuvio 1. Päivähoidon laadunarviointimalli. (Hujala ym. 2007).

Suomessa julkisten palvelujen saatavuudesta ja riittävydestä on säädetty laeissa. Esimerkiksi päivähoitolaki velvoittaa kunnan tarjoamaan perheelle päivähoitopaikka tietyssä ajassa. Saatavuudella tarkoitetaan ihmisten mahdollisuuksia saada palveluja ja riittävyydellä palvelujen tarjonnan ja kysynnän välistä suhdetta väestöryhmittäin. Nämä kaksi termiä yhdistettynä kuvastavat palvelutasoa. Yleistermiä palvelutaso painottaa muun muassa henkilökunnan määrää ja osaamista, aukioloaikoja, sijaintia, sekä ulkoista ilmettä ja sisustusta. Varhaiskasvatuksen palvelutasoa koskeviin laatutavoitteisiin kuuluvat esimerkiksi asiakkaiden mahdollisuus tiedonsaantiin erilaisista vaihtoehtoisista päivähoitopalveluista, niiden toiminnasta ja hakemisesta, perheen mahdollisuus valita lapselleen sopiva päivähoitopalvelu ja saada palvelua halutusta ajankohdasta lukien. Laatutavoitteena on myös se, että päivähoitopalvelun sijainti, aukioloajat ja palvelusta suoritettava maksu ovat sellaisia, että palvelun käyttö on perheille mahdollista. (Hujala ym. 1999, 80–85.)

5.1 Puitetekijät

Ryhmän koko ja aikuinen-lapsi-ratio ovat yksi olennaisimmista laadun puitetekijöistä. Jo vuosia sitten yhdysvaltalaisissa tutkimuksissa (esimerkiksi Phillips 1987 ja Scarr ym. 1990) on noussut esille, että ryhmän koolla ja aikuisten määrällä suhteessa lapsiryhmän kokoon on keskeinen merkitys laadun määrittäjinä. Aikuinen-lapsi-suhdeluku määrittää keskeisesti muun muassa lasten verbaalisen ilmaisun määrää sekä sitoutumista leikkiin. Myöhemmissä tutkimuksissa on päästy samankaltaisiin tuloksiin. Niirasen vuonna 1987 esittelemässä ruotsalaistutkimuksessa aikuinen-lapsi-ratiolla havaittiin olevan merkitystä sekä lasten että aikuisten käyttäytymiseen. Henkilöstön lisääminen oli tutkimuksessa todettu vähentävän lasten käyttäytymishäiriöitä ja ahdistuneisuutta. Samalla lapsista oli tullut aktiivisempia ja he olivat toimineet enemmän yhdessä. Henkilökunnassa muutos oli näyttäytynyt poissaolojen vähenemisellä sekä asenteiden muutoksella henkilökunnan ja vanhempien välillä. (Hujala ym. 2007, 163.)

Suomen päivähoidon aikuinen-lapsi-suhdeluku 1:7 näyttää kansainvälisesti vertaillen numerona hyvältä, mutta suhteutettuna suomalaiseen päivähoitotodellisuuteen, totuus on aivan erilainen. Suomessa lasten päivittäiset päivähoitosaoloajat ovat todella pitkiä verrattuna useimpiin muihin maihin, jolloin saatavilla olevan aikuisen merkitys kasvaa entisestään. Nykyään päivähoitoryhmät toimivat paljolti puiteresurssiensa äärirajoilla, sillä muun muassa päivähoitolakiuudistuksessa 1996 voimaan tulleen subjektiivisen päivähoito-oikeuden myötä, kuntien paineet lisätä lapsien lukumäärää ryhmissä ovat kasvaneet. (Hujala ym. 2007, 163.)

Lapsiryhmän koon on havaittu Niirasen tutkimuksessa (1987) olevan vielä keskeisempi laadun määrittäjä kuin aikuinen-lapsi-ratio erityisesti yli kolmivuotiaiden lasten ryhmässä. Yhdysvaltalaisen Phillipsin tutkimuskoonnin mukaan aikuinen-lapsi-ratiolla ja lapsiryhmän koolla on paljolti samanlaisia vaikutuksia. Lasten kielellinen vuorovaikutus on vilkkaampaa pienissä ryhmissä ja lapset leikkivät

enemmän muun muassa roolileikkejä. On myös todettu, että lasten on helpompi jäädä pieneen päiväkotiin. Pienissä ryhmissä lapset osallistuivat toimintaan esittämällä omia ajatuksiaan enemmän, harkiten ja keskittyen puuhiinsa. Myös henkilökunnan toiminnassa on havaittu pienen ryhmän edut. Pienissä ryhmissä aikuiset eivät keskity pelkästään valvomaan lasten toimintaa, vaan osallistuvat siihen myös itse. (Hujala ym. 2007, 163.)

Myös hoitosuhteen pysyvyys on nostettu tärkeäksi laadulliseksi puitetekijäksi. Muun muassa Melhuish (1993) on tutkimuksessaan osoittanut, että pienet lapset reagoivat eri tavalla pysyviin hoitajiin kuin vaihtuviin aikuisiin. Pysyvä hoitosuhde helpottaa myös aikuisia toimimaan paremmin lapsen parhaaksi. Pysyvän hoitosuhteen myötä he oppivat ymmärtämään paremmin pienen lapsen kommunikatiota ja lapsen käyttämiä ilmaisuja. Näin ollen aikuiset myös pystyvät reagoimaan herkemmin lapsen ilmaisemiin tarpeisiin. Phillipsin tutkimusten mukaan pienet lapset myös itkevät harvemmin tutun hoitajan hoivaan jäädessään sekä ilmaisevat tunteitaan myönteisemmin. Lasten on myös todettu ottavan enemmän kontakteja pysyviin aikuisiin kuin väliaikaisiin työntekijöihin. (Hujala ym. 2007, 164.)

Hoitoaikojen sopivuus on puitetekijä, joka korostuu nimenomaan vanhempien näkökulmasta. Vanhemmat eivät aina voi valita lapselleen haluamaansa hoitopaikkaa ja – muotoa omien työvuorojensa takia. Esimerkiksi vuorotyön yleistyttyä, vanhempien työajat eivät välttämättä asetu sille aikavälille, jolla päiväkotien on totuttu yleensä olevan avoinna. (Hujala ym. 2007, 164.)

5.2 Välillisesti ohjaavat tekijät

Kodin ja päivähoidon yhteistyö ja näiden kasvatuksen keskinäinen integraatio on nostettu lähinnä pohjoismaisen päivähoitotutkimuksen myötä keskeiseksi päivähoidon laatua selittäväksi tekijäksi. Laadun ytimeen ovatkin osuneet ne suomalaiset kunnat, päivähoitokokeilut ja – tutkimukset, jotka ovat pyrkineet lisäämään vanhempien äänen kuulemistä ja vaikutusmahdollisuuksia päivähoidossa. (Hujala ym. 2007, 164.)

Vanhempien ja päivähoidon välisellä yhteistyöllä voidaan turvata jatkuvuus kodin ja päivähoidon välillä, joka edesauttaa lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Yhteistyön avulla voidaan myös lisätä vanhempien tietoisuutta kasvatustarpeista ja tukea heitä kasvatustyössään. Parhaiten varhaiskasvatustyössä onnistutaan, kun kuunnellaan perheiden omia määrittelyjä heidän tilanteestaan sekä pyritään vastaamaan heidän yksilöllisiin tarpeisiinsa. Yhteistyön tavoitteena on lisätä vanhempien itseluottamusta, taitoja, tietoja ja mahdollisuuksia itsenäiseen toimimiseen. (Hujala ym. 1999, 99–101.)

Kodin ja päivähoidon yhteistyön lisäksi muita laadun välillisiä tekijöitä ovat henkilöstön koulutus ja ammatillinen kasvu, työkokemus ja työyhteisöön sekä johtajuuteen liittyvät tekijät. Suomalaisen päiväkotihenkilöstön koulutus on maailmanlaajuisesti katsottuna huippuluokkaa. Sen tuloksellisuus näkyy esimerkiksi siinä, miten hyvin päivähoidossa saadaan perheen ja päivähoidon näkemykset vastamaan toisiaan siten, että koti ja päivähoitopaikka muodostavat saumattoman kokonaisuuden niin ajatuksiltaan kuin arkipäivän käytännöiltään. (Hujala ym. 2007, 164–165.)

Henkilöstön yhteistyön merkitystä päivähoidon laadun kannalta on myös korostettu aiemmissa tutkimuksissa (esimerkiksi Palmerus ja Hägglund 1991). Niissä on muun muassa todettu, että lapsilähtöiset toiminnot ja lasten keskinäinen vuorovaikutus lisääntyivät aikuinen-lapsi-suhdelukuun vaikuttamalla vain siinä tapauksessa, että henkilökunta on yksimielinen työnsä tavoitteista ja menetelmistä. Toisin sanoen aikuinen-lapsi-ratiota tärkeämpänä laatutekijänä voidaan pitää henkilöstön keskinäistä yhteistyötä. (Hujala ym. 2007, 165.)

Johtaja vastaa päivähoitoyksikössä toteutettavan laadunhallinnan sekä siihen sisältyvän arvioinnin ja kehittämisen toteuttamisesta. Päiväkodin johtajan velvollisuus on huolehtia siitä, että päiväkodissa on yhteisesti laadittu toiminta-ajatus ja laadunhallintastrategia, josta koko työyhteisön tulee olla tietoinen. Johtajan tehtävänä on auttaa työntekijöitä ja työyhteisöä saavuttamaan tavoitteensa. Varhaiskasvatuksen johtajuus on päivähoidon toimijoiden sitouttamista varhaiskasvatustyön ta-

voitteelliseen kehittämiseen ja vastuunottamista varhaiskasvatuksen laadusta. (Hujala ym. 1999, 126–127.)

Nämä välilliset tekijät yhdessä puitetekijöiden kanssa ovat laadukkaan varhaiskasvatuksen edellytyksiä, mutta ne eivät takaa vielä sitä. Ne ovat helposti mitattavissa ja usein niillä on yhteyttä muihin laatutekijöihin. Ne vaikuttavat itse kasvatusprosessin muotoutumiseen, sekä siihen millaiseksi lapsen oma kokemus päivähoidosta muodostuu. (Hujala ym. 2007, 165.)

5.3 Prosessitekijät

Prosessitekijät liittyvät itse kasvatusprosessiin ja juuri siihen kasvatustieteellisen laatukeskustelun ytimen tulisi kohdistua. Tutkimukset ovat osoittaneet, että kasvatusprosessin laadulla on enemmän vaikuttavuutta kuin laadun rakenteellisilla tekijöillä. Suomalaisen päivähoidon kasvatustavoiteajattelussa pyritään tukemaan prosesseja, jotka edistävät lapsen kasvua, kehitystä, oppimista ja kokonaisvaltaista hyvinvointia. Varhaispedagogisen prosessin laatutekijöiden taustalla ovat näkemykset lapsuuden, kasvatuksen ja oppimisen olemuksesta. Nämä näkemykset näyttäytyvät arkipäivän varhaiskasvatuksessa aikuisen ja lapsen välisessä sekä lasten keskinäisessä vuorovaikutuksessa, varhaispedagogiikan sisällöllisissä ratkaisuissa, oppimisen ohjaamisessa sekä yhteistyökysymyksissä. (Hujala ym. 2007, 165; Hujala ym. 1999, 128.)

Päivähoidossa lapsen hoito, kasvatus ja opetus muodostavat yhdessä luontevan toimintakokonaisuuden. Usein lapsi on päivähoidossa koko päivän, jolloin laadun oleelliseksi osatekijäksi nousee fyysinen hyvinvointi, jonka edellytyksenä on perushoidosta huolehtiminen. Perushoito sisältää lapsen terveellisestä ravitsemuksesta, riittävästä unesta ja levosta, liikunnasta, ulkoilusta, henkilökohtaisesta hygieniasta ja puhtaudesta sekä tarkoituksenmukaisesta vaatetuksesta huolehtimisen. (Hujala ym. 1999, 129.) Lapselle turvaa tuo säännöllinen, mutta yksilöllisesti joustava päivärytmi, joka vastaa lasten ravitsemuksen, unen ja levon sekä ulkoilun tarpeisiin (Almusa, Halkola, Peltonen & Perälä 1998, 115). Perushoidon tavoit-

teena on lapsen fyysisen ja psyykkisen kehityksen ja kasvun edistäminen, lapsen terveyden ja toimintakyvyn vahvistaminen sekä omatoimisuuden tukeminen. Hyvä perushoito toteutetaan yhteistyössä vanhempien kanssa. Tietoisesti ja tavoitteellisesti toteutettu perushoito sisältyy kaikkeen päivähoidossa toteutettavaan toimintaan ja on siten olennainen osa päivittäistä pedagogiikkaa. (Hujala ym. 1999, 129.)

Lasten ja aikuisten välinen vuorovaikutus määrittää pitkälti lapsen arkipäivän pohjaa. Tällöin keskeistä on se, miten aikuiset toimivat lasten kanssa, miten he suhtautuvat lapseen, mitä asioita he pitävät kasvatuksessa tärkeinä ja millaisia kasvatusmenettelyjä he lapsia ohjatessaan käyttävät. Tutkimuksissa on todettu, että aikuisen ja lapsen välisessä vuorovaikutuksessa tunteiden osoittaminen, kommunikatio ja herkkyys reagoida lasten tarpeille antavat pohjan lapsen myönteiselle kehitykselle, erityisesti älyllisessä ja kielellisessä kehityksessä. Nämä tekijät yhdessä johtavat positiiviseen kiintymykseen ja se puolestaan mahdollistaa oppimisen tutkimalla ympäristöä aikuisen tuella. (Hujala ym. 2007, 165–166.)

Lasten keskinäinen vuorovaikutus on tärkeää sekä heidän sosiaalisten taitojensa että ajattelunsa kehittymisen kannalta. Lasten ystävyysuhteilla onkin kiistaton merkitys päivähoidon laadun kannalta. Ystävät tuovat lapsen päivään paitsi turvallisuuden tunnetta, ne myös vähentävät lasten stressiä vaikeissakin tilanteissa. Vuorovaikutuksessa syntyvien ystävyysuhteiden avulla lapset myös oppivat erilaisia asioita. Oppimisryhmässä syntyneiden erimielisyyksien avulla lapset tutustuvat erilaisiin näkökulmiin ja oppivat perustelemaan omia käsityksiään. Useat tutkimukset ovatkin osoittaneet, että vertaisryhmissä yhdessä opiskellen lasten oppiminen on syvällisempää kuin aikuisen johdolla itsekseen opiskellen. (Hujala ym. 2007, 166; Hujala ym. 1999, 138, 141.)

Lapsen oppimisen etenemisen kannalta on oleellista, kuinka ympäristö on rakennut. Tietyllä kehitystasolla oleva lapsi tarvitsee toimintaa ja informaatiota, joka on hänen nykyisen tasonsa yläpuolella, mutta kuitenkin lapsen kompetenssin rajoissa. Toiminnot tai leikit, jotka ovat liian helppoja tai liian vaikeita lapselle, eivät edistä hänen kehitystään. Oppimisympäristöä luodessa, tulisi kiinnittää huomiota myös ympäristön turvallisuuteen, sillä vaarallisessa ympäristössä hoitajat

joutuvat keskittymään kontrollointiin ja silloin vaarojen välttämiseksi he eivät pysty mahdollistamaan lapsille rikkaita uusia kokemuksia. Liika rajoittaminen ja kontrollointi estävät lapsen tutkivan käyttäytymisen, joka puolestaan on perusmekanismi kaiken uuden oppimiselle. (Hujala ym. 2007, 166.)

Myös toiminnan lapsilähtöisyys kuuluu olennaisesti päivähoidon laadun prosessitekijöihin. Tällöin painotetaan oppimis- ja opettamisprosessin merkitystä, joka lähtee lapsen omasta toiminnasta ja kokemuksesta. Lapsilähtöinen toiminta rakentuu käsitykselle lapsesta, joka on luonnostaan sosiaalinen, leikkivä, utelias ja aktiivinen. Oppimisprosessia ohjaavina tekijöinä painottuvat lapsen oma aktiivisuus, toiminnallisuus, elämyksellisyys ja leikki. (Hujala ym. 2007, 166.)

Päivähoidon henkilöstöllä tulisi olla työssään selkeät kasvatukselliset ja opetukselliset tavoitteet. Nämä tavoitteet on hyvä tehdä näkyväksi esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelmassa, jotta ne ohjaisivat paremmin toimintaa ja mahdollistaisivat sen arvioinnin ja sitä kautta myös kehittämisen. Toiminnan taustalla olevien arvojen ja näkemysten näkyväksi tekeminen lisää kasvatusyhteisön avoimuutta, mahdollistaa toimintaperiaatteista ja toiminnan toteuttamisesta tiedottamisen sekä toiminnan arvioimisen. Varhaiskasvatuksen suunnitteluun, arviointiin ja seurantaan tulisi varata riittävästi aikaa ja suunnitelmat tulisi tehdä sekä ryhmä- että yksilökohtaisesti yhteistyössä niin työyhteisön kuin lasten ja vanhempienkin kanssa. (Hujala ym. 1999, 148, 153.)

5.4 Vaikuttavuustekijät

Päivähoidon laadun vaikutuksellisilla tekijöillä tarkoitetaan niitä asioita, joita päivähoito saa aikaan käyttäjissään ja toimintaympäristössään. Näitä asioita ovat lasten myönteiset kokemukset, lapsen kasvu ja kehitys, vanhempien kokema tyytyväisyys sekä vaikuttavuus yhteiskunnallisella tasolla. (Hujala ym. 1999, 155.)

Melhuish esittää tutkimuksensa pohjalta varhaiskasvatuksen prosessitekijöiden laadukkuuden ja toimivuuden edellyttävän lasten onnellisuutta ja tyytyväisyyttä.

Lapsen myönteiset kokemukset johtavat lapsen myönteiseen kehittymiseen ja näin ollen ne ovatkin pitkälle yhtä kuin laatu päivähoidossa. Lapsilla, jotka eivät tunne itseään onnelliseksi, ei ole perusorientaationa tutkivaa uteliaisuutta ympäristöä kohtaan, vaan he ikään kuin jättäytyvät ympäristön ulkopuolelle. (Hujala ym. 2007, 167.)

Lasten omia kokemuksia päivähoidosta ja kasvatuksesta on tutkittu vähänlaisesti, mutta esimerkiksi Huttunen ja Tamminen ovat vuonna 1991 tutkimuksessaan todenneet, että mieleenpainuvimmat asiat lasten päivähoitokokemuksissa on ollut päivähoidon ihmissuhteet, kasvattajat ja kaverit sekä yhteiset leikit. Kielteisinä asioina esille on noussut yleisesti erilaiset pakot, vaatimukset ja säännöt. Lähinnä yhdysvaltalaiset, päiväkodissa olleiden lasten seurantatutkimukset (esimerkiksi Sylva & Willtshire 1993) ovat osoittaneet, että päivähoidossaolo edistää lasten myöhempää koulussa pärjäämistä, heidän selviytymistään sosiaalisissa tilanteissa sekä sopeutumista yhteiskuntaan. Kuitenkin viimeisin laatututkimuksen aalto (Melhuish 1993) on kyseenalaistanut näitä tutkimuksia ja kytkenyt tulostekijöiden arvioinnin aina riippuvaiseksi sekä päivähoidon laadusta, kotikasvatuksen laadusta että lapsikohtaisista tekijöistä. Melhuish onkin päivähoidon vaikutustutkimusten analyysiinsä pohjaten osoittanut keskinäisen riippuvuuden koti- ja päivähoitokasvatuksen välillä. Sen mukaan päivähoidon vaikutus lapseen on neutraali, jos päivähoito ja koti ovat laadultaan samantasoisia kasvu ympäristöjä lapselle. Mutta mikäli kotikasvatus on laadultaan hyvää ja päivähoito sitä vastoin laadultaan huonoa, niin vaikutukset voivat kallistua kielteiseen suuntaan. Vastaavasti jos päivähoitokasvatuksen laatu on hyvää ja kotikasvatuksen laatu huonoa, niin päivähoitokasvatuksella on osoitettu olevan positiivisia vaikutuksia. Näin ollen siis lapset, jotka ovat erityisen kasvatuksen ja hoivan tarpeessa, hyötyvät eniten laadukkaasta kasvatuksesta. (Hujala ym. 2007, 167–168.)

Laadun vaikutuksellisiin tekijöihin kuuluu myös vanhempien tyytyväisyys päivähoitoa kohtaan. Vanhempien näkemysten tutkimisen lisääntymisen katsotaan johtuvan muun muassa kahdesta syystä. Vanhemmat nähdään asiakkaina, joiden mielipiteet ohjaavat heidän päivähoitovalintojaan. Nykyään myös päivähoidon laatua

pidetään dynaamisena ja subjektiivisena käsitteenä, jolloin laatua määriteltäessä kaikkien eri osapuolten näkemykset ovat keskeisiä. (Hujala ym. 2007, 168–169.)

Vanhempien näkemysten tutkimisessa on kuitenkin havaittu olevan tiettyjä ongelmia. Kuten jo aiemmin on todettu, heidän pätevyyttään arvioida päivähoidon laatua on kritisoitu muun muassa siksi, että vanhempien näkemyksien on todettu olevan sidoksissa heidän omiin päivähoitokokemuksiinsa. Mikäli vanhemmilla ei ole kokemusta laadultaan erilaisesta päivähoidosta ja sen vaikutuksista, he saattavat pitää oman lapsensa päivähoitoa laadukkaana riippumatta sen todellisesta tasosta. Lisäksi vanhempien on todettu jossain määrin olevan vaikea tiedostaa tai myöntää oman lapsensa päivähoidon olevan laadultaan huonotasoista. Tutkimukset ovat myös osoittaneet vanhempien olevan tyytyväisiä lapsensa päivähoitoon sekä hyvälaatuisissa että huonolaatuisissa päiväkodeissa. Hyvälaatuisissa päiväkodeissa olevien lasten vanhempien on havaittu olevan jopa kriittisempiä päivähoidon suhteen kuin huonolaatuisten päiväkotien vanhempien. (Hujala ym. 2007, 159, 169.)

Yhteiskunnallisella vaikuttavuudella tarkoitetaan pitkän aikavälin vaikutuksia, jotka päivähoito tuottaa yhteiskunnalle. Arvioitaessa vaikuttavuutta, lähtökohtana ovat yhteiskunnan päivähoidolle asettamat tehtävät ja vaikutusten todentaminen perustuu osittain tutkimuksiin ja osin yleisiin, järjestelmää koskeviin oletuksiin. Päivähoidolla on todettu olevan muun muassa työvoimapolitiittista vaikuttavuutta, sillä se omalta osaltaan mahdollistaa esimerkiksi vanhempien työssäkäynnin ja opiskelun. Toisaalta päivähoidon katsotaan olevan osa lapsen elinikäistä oppimista ja sen vaikutus näkyy lapsen varhaisena tietojen ja taitojen oppimisena. (Hujala ym. 1999, 167–168.) Päivähoidon vaikuttavuuden arviointi saa sisältönsä puite-, välillisistä-, ja prosessitekijöistä, joten vaikuttavuutta arvioitaessa, arvioidaan oikeastaan kaikkia niitä tekijöitä, joista laadukas päivähoito muodostuu. (Hujala ym. 1999, 156.)

6 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksella on aina jokin tarkoitus tai tehtävä, joka ohjaa tutkimusstrategisia valintoja (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 133). Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää vanhempien ja lasten tyytyväisyyttä päivähoitoon Lahdessa sijaitsevassa, yksityisessä Luonto- ja ympäristöpäiväkotinä Auringontuulella. Opinäytetyön tarkoituksena on myös kuvata vanhempien näkemyksiä päivähoiton laadusta. Tavoitteena on tuottaa tutkimuksen avulla tietoa, jota voisi hyödyntää päivähoiton laadun kehittämisessä kyseisessä päiväkodissa. Keskeisimpiä tutkimustehtäviä ovat:

- Kuinka tyytyväisiä vanhemmat ovat päivähoiton laatuun?
  - Mihin osa-alueisiin vanhemmat ovat eniten tyytyväisiä, mihin vähiten?
- Mitä vanhemmat tahtoisivat päivähoidossa kehitettävän?
- Kuinka hyvin lapset viihtyvät päiväkodissa?
  - Mistä lapset pitävät päivähoidossa eniten, mistä vähiten?

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

7.1 Tutkimusmenetelmät

Tässä opinnäytetyössä yhdistyy sekä kvalitatiivinen, että kvantitatiivinen tutkimus. Näiden kahden tutkimustavan on tarkoitus tässä työssä täydentää toisiaan. Kvantitatiivinen tarkastelu rajoittuu lähinnä vastausten lukumääriin ja keskiarvoihin, joka antaa siten suuntaa laadulliselle analyysille. Laadullisten metodien käyttö takaa sen, että tutkittavien näkökulmat ja ”ääni” pääsevät paremmin esille. (Hirsjärvi ym. 2007, 160). Tässä tutkimuksessa näitä metodeja vastaavat kyselylomakkeen avoimet kysymykset sekä lapsen haastattelu vanhemman toimesta. Kohdejoukko on myös valittu tarkoituksenmukaisesti eikä esimerkiksi käytetä satunnaisotoksen menetelmää. Jokainen vastaus käsitellään ainutlaatuisena ja aineistoa myös tulkitaan sen mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2007, 160).

Tämänkaltaisesta tutkimusmenetelmien yhteiskäytöstä käytetään termiä triangulaatio. Triangulaatio voidaan jakaa neljää eri tyyppiin. Metodologinen tai metodinen triangulaatio tarkoittaa edellä mainittua useiden menetelmien käyttöä samassa tutkimuksessa. Tutkijatriangulaatio tarkoittaa, että tutkimukseen osallistuu aineistonkerääjinä, analysoijina ja tulkitsoijina useampia tutkijoita. Teoreettisessa triangulaatiossa ilmiötä lähestytään eri teorioiden näkökulmasta ja aineistotriangulaatiossa saman ongelman ratkaisemiseksi kerätään useita erilaisia tutkimusaineistoja. Nykyään triangulaation ohella käytetään myös muita termejä kuvaamaan eri menetelmien käyttöä tutkimuksessa. On puhuttu muun muassa metodien yhdistämisestä, monimetodisesta lähestymistavasta sekä termistä kiteyttäminen triangulaation sijaan. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 233.)

Hirsjärven, Remeksen & Sajavaaran (2007) mukaan Alkula ym. (1995) ovat huomauttaneet, että sekä kvalitatiivisessa, että kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkija voi olla etäällä tai vaihtoehtoisesti lähellä tutkittavia. Kvalitatiivinen tutkimus ei

siis välttämättä merkitse läheistä kontaktia tutkittaviin, vaikka usein niin ehkä esitetään (Hirsjärvi ym. 2007, 189).

7.2 Tutkimuksen kohderyhmä ja aineistonhankinta

Tutkimuksen kohderyhmä muodostui luonto- ja ympäristöpäiväkotien Auringontuulissa olevista lapsista ja heidän vanhemmistaan. Asiakasperheitä oli kyselyiden jakohetkellä päiväkodissa 18 ja kyselyt jaettiin perheen molemmille vanhemmille, jos se perheen tilanteen ottaen huomioon oli mahdollista.

Tämä työ on survey-tutkimus, jolloin nimensä mukaisesti aineistonhankintamenetelmänä toimii kyselylomake. Survey-tutkimuksessa tietoa kerätään standardoidussa muodossa tietyltä joukolta ihmisiä tavallisesti joko strukturoitua kyselylomaketta tai haastattelua käyttäen. Kerätyn aineiston avulla pyritään kuvailemaan, selittämään sekä vertailemaan ilmiöitä. Standardoituus tarkoittaa tässä sitä, että asioita, joihin halutaan saada kohdehenkilöltä vastaus, on kysyttävä kaikilta vastaajilta samalla tavalla. (Hirsjärvi ym. 2007, 130, 188.) Yleensä aineisto, joka kerätään surveyn avulla, käsitellään kvantitatiivisesti ja niin tässäkin tutkimuksessa osittain tehdään. Vapautta kohdehenkilöiden vastaamiseen on kuitenkin tässä kyselyssä tahdottu antaa avointen kysymysten avulla, jolloin myös odotetaan saavan yksityiskohtaisempaa ja syvällisempää tietoa kohdehenkilöiden mielipiteistä. (Hirsjärvi ym. 2007, 188–189.)

Aineistonkeruumenetelmäksi valikoitui kyselylomake, koska sen avulla voin helpoiten kerätä laajan tutkimusaineiston. Kysely on menetelmänä tehokas, koska se säästää tutkijan aikaa ja vaivannäköä. Kyselylomake olikin oikeastaan ainut tapa saada kaikki vanhemmat kutsuttua tutkimukseen mukaan, sillä yli 30 vanhemman mielipiteen selvittäminen esimerkiksi teemahaastattelun keinoin ei olisi ollut mitenkään mahdollista. (Hirsjärvi ym. 2007, 190.) Kyselytutkimuksessa voi olla kuitenkin myös omat heikkoutensa. Usein aineistoa pidetään pinnallisena ja tutkimuksia teoreettisesti vaatimattomina. Juuri tätä välttääkseni, tahdoin tähän kyselytutkimukseen mukaan myös laadullisia elementtejä avointen kysymysten muodos-

sa. Kyselyn haittana voi olla myös muun muassa se, että ei voida täysin varmistua siitä, miten vakavasti kohdehenkilöt ovat suhtautuneet tutkimukseen ja ovatko he pyrkineet vastaamaan huolellisesti ja rehellisesti. Myöskään ei tiedetä varmaksi sitä, miten vastaajat ovat selvillä siitä aihealueesta, josta esitetään kysymyksiä. Vastaamattomuus eli kato voi myös nousta joissakin tapauksissa suureksi. (Hirsjärvi ym. 2007, 188–189.) Nämä taas ovat seikkoja, jotka pitää ottaa huomioon pohdittaessa tutkimuksen luotettavuutta.

Tämä kysely on lähellä postikyselyä oleva muoto, jossa lomake lähetetään esimerkiksi jonkin yhteisön välityksellä, tässä tapauksessa päiväkodin henkilökunta jakoi ne vanhemmille. Kyselylomake sisälsi pääasiassa asteikkoihin perustuvia kysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Asteikkoihin perustuvissa kyselyissä on esitetty väittämiä ja vastaaja valitsee niistä sen, miten voimakkaasti hän on samaa tai eri mieltä kuin esitetty väittämä. Avoimissa kysymyksissä esitetään vain kysymys ja jätetään vastausta varten tyhjä tila. (Hirsjärvi ym. 2007, 191–195.) Koin, että sekä asteikkoihin perustuvat että avoimet kysymykset ovat tärkeitä tämän tutkimuksen kannalta. Avoimet kysymykset sallivat vanhempien ilmaisevan mielipiteensä omin sanoin kun taas monivalintakysymyksillä ja asteikkoihin perustuvilla kysymyksillä voidaan kysyä esimerkiksi asioita, joita vastaajan ei odoteta välttämättä vastaushetkellä muistavan tai tunnistavan (Hirsjärvi ym. 2007, 196).

Kyselylomakkeen laatimisen helpottamiseksi katsoin vinkkiä aikaisemmista vastaavanlaisista tutkimuksista, joita on opinnäytetyönä tehty (esimerkiksi Zsuzsanna Fodorin opinnäytetyö ”Vanhempien näkökulma lasten päivähoidon laatuun Vaasa English Playschoolissa”). Näistä modifioin kyselylomakkeen omaan tutkimukseeni sopivaksi. Kyselylomake (Liite 3) muodostui kaksiosaiseksi, jonka ensimmäisessä osiossa oli vanhemmille suunnatut väittämät ja toisessa osiossa kysymykset, jotka vanhempi haastatteleamalla esittää omalle lapselleen. Kyselylomakkeen laadinnan tukena käytin myös Hirsjärven ym. (2007) ohjeistusta hyvän kyselyn laatimisesta. Vanhempien kysely sisälsi lopullisessa muodossaan yhteensä 25 väittämää ja kolme avointa kysymystä. Lasten haastattelussa kysymyksiä oli kahdeksan, joiden lisäksi oli vapaa sana-osio. Lasten haastattelun lomaketta päädyin elävöittämään kuvalla lasten ja vanhempien kiinnostuksen herättämiseksi.

Ennen kyselyiden jakamista vanhemmille, lomake testattiin päivähoitoikäisen lapsen vanhemmalla, joka teki myös lapsen haastattelu-osion lapsensa kanssa. Hirsjärven ym. (2007) mukaan lomakkeen kokeilu onkin välttämätöntä muun muassa kysymysten muotoilun korjaamista varten. Tämän testauksen perusteella tein lomakkeeseen vielä viimeiset muokkaukset ennen käyttöönottoa. Vähensin muun muassa väittämien määrää, jotta kysely ei vaikuttaisi liian uuvuttavalta täyttää. Vaikuttavuus-tekijöitä koskevia väittämiä oli siis alunperin enemmän, mutta niitä vähennettiin esitestauksen tuloksen perusteella ja koska avoimet kysymykset toivat myös tietoa vanhempien kokemuksista ja lasten haastattelu itsessään taas lasten kokemuksista. Kyselyn mukana lähteväksi valmistelin saatekirjeen, jossa kerroin muun muassa kyselyn tarkoituksesta sekä annoin vastaus- ja palautusohjeita. Saatekirjeessä myös pyrin kannustamaan vanhempia vastaamaan kyselyyn, vaikkakin osallistumisen vapaaehtoisuutta täytyi myös painottaa. Kyselyn ja saatekirjeen mukana vanhemmille lähti palautuskuori, jossa kysely voidaan kuoreen suljettuna palauttaa päiväkodille.

7.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Kyselyitä jaettiin yhteensä 34 kappaletta ja niitä palautui 13. Näin ollen palautusprosentiksi muodostui 38,2. Katoprocentti oli 61,8. Ensimmäinen vaihe aineiston järjestämisessä oli tietojen tarkistus. Tutkimusaineiston käsittelin aluksi manuaalisesti käyden kaikki vastaukset läpi ja kooten ne yhteen. Lomakkeista tarkistin, sisältyikö niihin selviä virheellisyyksiä tai puuttuiko tietoja. Yhtään lomaketta ei tarvinnut kokonaan hylätä tutkimuksesta, sillä jokaista lomaketta pystyi hyödyntämään edes joltakin osin.

Kyselylomakkeen väittämiin vastattiin 6-portaisella asteikolla (1 Huonosti, 2 Välttävästi, 3 Tyydyttävästi, 4 Hyvin, 5 Erittäin hyvin, 6 En osaa sanoa). Koska vaihtoehto 6 oli ”en osaa sanoa”, varsinainen laatu arvioitiin asteikolla 1-5. Numeeristen kysymysten vastauksista laskin Excel-ohjelman avulla keskiarvot sekä kokosin

osan vastauksista taulukoiksi. Vanhempien kyselyssä avointen kysymysten vastaukset kirjoitin puhtaaksi ja analysoin ne sisällönanalyysin mukaisesti pelkistettyjen ilmaisujen teemoittelua ja luokittelua apuna käyttäen. Sisällönanalyysillä pyritään kuvamaan aineistoa sanallisesti tiiviissä ja yleisessä muodossa. Analyysin tavoitteena on tuottaa ilmiöstä sanallinen ja selkeä kuvaus. (Kananen 2008, 94.) Lasten haastattelussa ei vastauksia juurikaan tarvinnut pelkistää, sillä ne olivat hyvin lyhyitä muutenkin.

8 TULOKSET VANHEMPIEN KYSELYISTÄ

8.1 Osallistuneiden taustatiedot

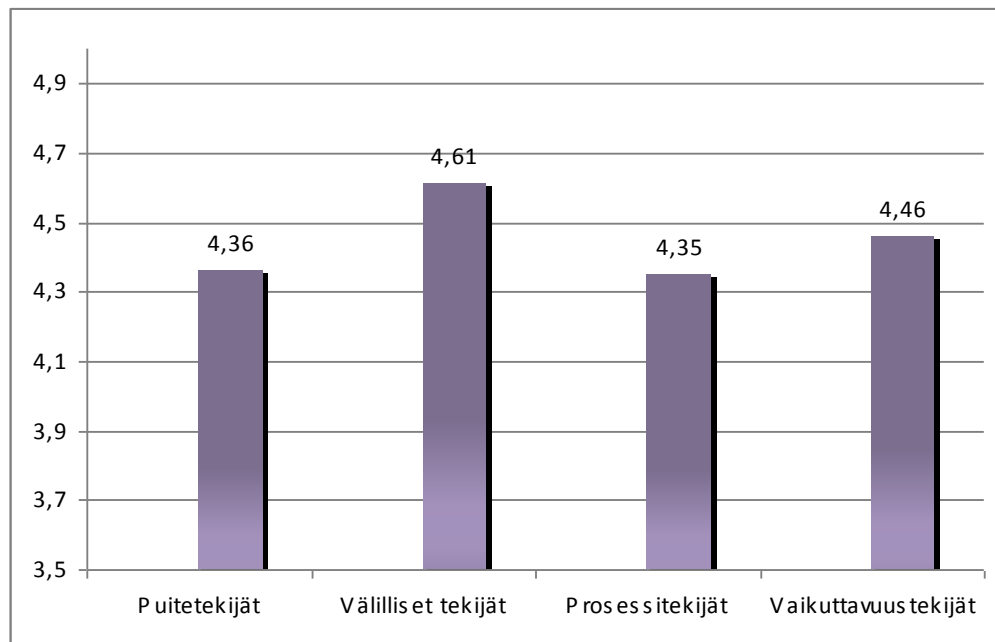
Kyselyyn osallistui yhteensä 13 vanhempaa. Heistä äitejä oli yhdeksän (9) ja isiä neljä (4). Tutkimukseen osallistuneista vanhemmista kolmen (3) lapsi oli ollut päivähoidossa Luonto- ja ympäristöpäiväkotia Auringontuulella alle vuoden. Vuodesta kahteen vuoteen oli hoidossa ollut neljä (4) lasta ja yli kaksi vuotta päivähoidossa olleita oli kuusi (6) lasta.

Taustatiedoissa kysyttiin vanhempien valintaperusteita kyseiselle päivähoitopaikalle. Yksi vanhemmista oli jättänyt vastaamatta tähän, 12 vanhempaa oli perustellut valintaansa. Monessa lomakkeessa oli mainittu useampi kuin yksi syy päivähoitopaikan valinnalle. Yleisin valintaperuste päivähoitopaikan valinnalle oli päiväkodin sijainti. Tämä mainittiin neljässä lomakkeessa. Kahdessa lomakkeessa ilmoitettiin, että kunnallista päivähoitopaikkaa ei saatu päivähoitotarpeen alkaessa ja siksi oli päädytty tähän kyseiseen vaihtoehtoon. Kahden vanhemman valintaan oli vaikuttanut päiväkodista kuullut kehu. Kaksi vanhempaa kokee yksityisen päivähoidon laadukkaampana kuin kunnallisen ja sen vuoksi on valittu kyseinen päivähoitomuoto. Yhdessä lomakkeessa perusteluna oli myös päiväkodin pienuus. Muita syitä päivähoitopaikan valinnalle oli internet-sivuilta löydettyjen aukioloaikojen sopivuus sekä kouluun valmistautuminen yhteydessä lapsen suomen kielen oppimiseen. Yksi vanhemmista kirjoitti kaikenkattavasti ”*Koska se oli paras vaihtoehto*”. Myös luonto- ja ympäristökasvatuksen tema löytyi yhden vanhemman perustelujen takaa.

*Jotta lapseni muistaisi luonnon monimuotoisuuden elämässään
aina ja kasvaisi jalat maassa-ihmiseksi*

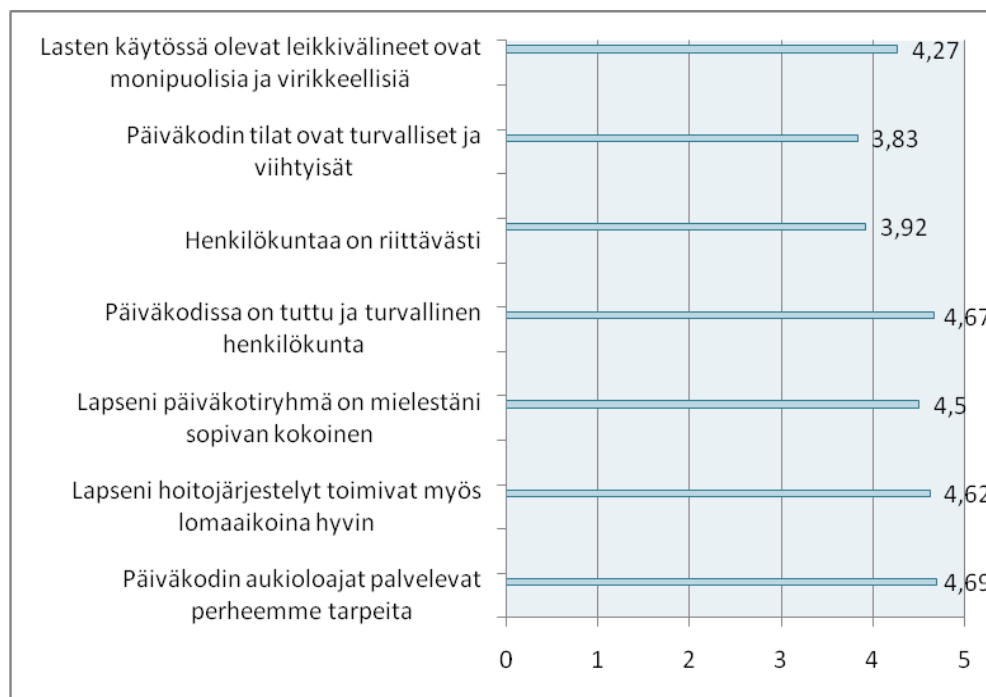
8.2 Laatutekijöiden toteutuminen vanhempien arvioimana

Laatutekijöistä parhaiten toteutuivat välilliset tekijät ($ka = 4,61$) ja heikoiten prosessitekijät ($ka = 4,35$). (Kuvio 2.)

Kuvio 2. Laatutekijöiden toteutuminen vanhempien arvioimana

8.3 Puitetekijät

Kuvio 3. Laadun puitetekijät vanhempien arvioimana

Kuvio 3. kuvaa puitetekijöiden toteutumista vanhempien arvioimana. Puitetekijöiden toteutumista tutkittiin kyselyssä yhteensä seitsemällä väittämällä, joiden yhteiskeskivoksi saatiin 4,36. Väittämät 1 ja 2 käsittelivät päiväkodin aukioloaikoja. Väittämä ”Päiväkodin aukioloajat palvelevat perheemme tarpeita” sai vastaukseksi keskiarvon 4,69 ja väittämä ”lapseni hoitojärjestelyt toimivat myös loma-aikoina hyvin” tuloksen 4,62. Väittämän 2 kohdalla yksi vanhempi oli perustellut antamaansa vastausta sillä, että päiväkotitoiminta oli joulun välipäivinä ollut kiinni.

Väittämä ”Lapseni päiväkotiryhmä on mielestäni sopivan kokoinen” tuotti keskiarvon 4,5. Kahdessa lomakkeessa oli perusteltu tätä vastausta sillä, että ryhmä voisi aina pienempikin olla. Väittämä ”Päiväkodissa on tuttu ja turvallinen henkilökunta” sai keskiarvon 4,67. Tätä vastausta oli perusteltu niin, että tällä hetkellä henkilökunta on tuttua ja turvallista, mutta joskus aikaisemmin henkilökunta oli

vaihtunut tiheästi. Yksi vanhempi ilmaisi, että harjoittelijoita on päiväkodissa usein, jolloin lapselle tulee aina uusi tutustuttava. Sama vanhempi myös pohti tässä kohdassa, olisiko syytä palkata yksi työntekijä lisää. Yksi vanhempi kommentoi kyseisen väittämän kohdalla tämän olevan erittäin oleellista ja edustavan pysyvyyttä lapselle.

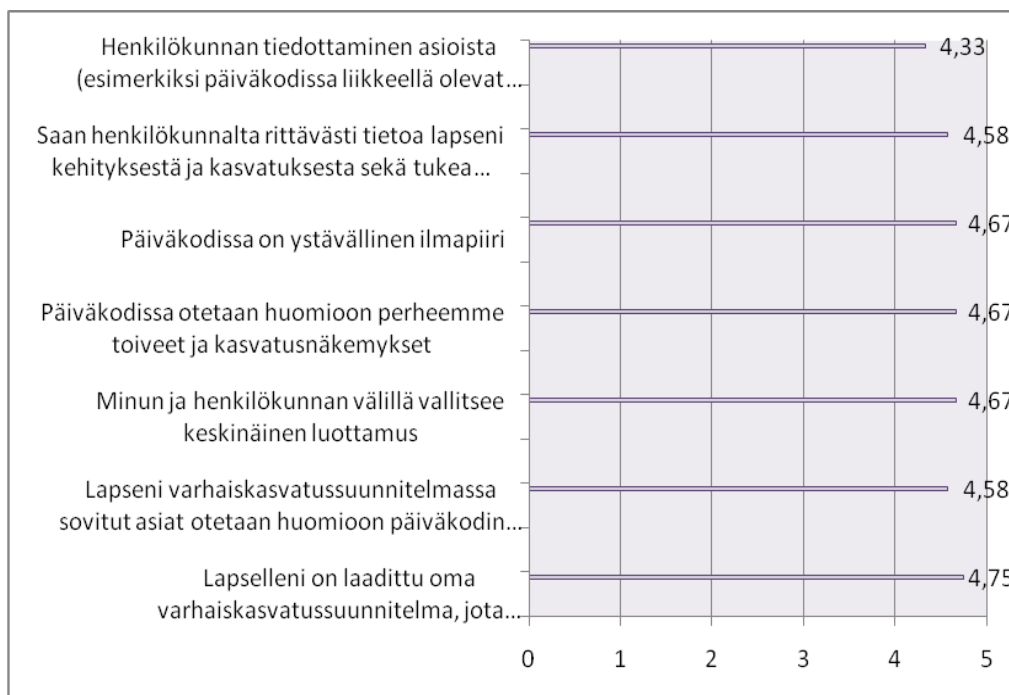
Väittämän ”Henkilökuntaa on riittävästi” keskiarvoksi saatiin 3,92. Kaksi vanhempaa oli perustellut vastaustaan sanallisesti. Toisen mielestä henkilökunnan sairastapauksissa henkilökuntamäärä tuntuu vähäiseltä, varsinkin kahden työntekijän ollessa samaan aikaan pois. Toinen ilmoittaa aamujen tuntuvan välillä hektisiltä silloin jos yhdellä työntekijällä on vastuullaan kaikki päiväkodin lapset ja yksi työntekijä on keittiötöissä.

Puitetekijöistä huonoimman keskiarvon sai väittämä ”Päiväkodin tilat ovat turvalliset ja viihtyisät”, jonka keskiarvoksi tuli 3,83. Yksi vanhempi perusteli vastaustaan vain sillä, että tilat voisivat olla viihtyisämmätkin ja toinen oli miettinyt sisäilman laatua ja mahdollisen homeen olemassaoloa. Viimeinen puitetekijöitä koskeva väittämä ”Lasten käytössä olevan leikkivälineet ovat monipuolisia ja virikkeellisiä” sai tuloksen 4,27. Kaksi vanhempaa eivät ole tarkkaan tietoisia, millaisia leluja lapsille on tarjolla tai leluihin ei ole sen tarkemmin tutustuttu. Toinen heistä lisää kuitenkin lelujen olevan laadukkaan oloisia ja sellaista materiaalia, että ne soveltuvat pienillekin lapsille, jotka laittavat leluja suuhun. *”Pitäisi melkein kysyä lapselta”* toteaa eräs äiti perusteluissaan.

8.3.1 Välilliset tekijät

Kyselyssä seitsemän väittämää koski laadun välillisiä tekijöitä, joiden keskiarvoksi saatiin 4,61. Parhaimman keskiarvon 4,75 sai väittämä ”Lapselleni on laadittu oma varhaiskasvatussuunnitelma, jota päivitetään henkilökunnan kanssa säännöllisesti”. Tämä väittämä ei parhaasta tuloksesta huolimatta tuottanut yhtään sanallisia perusteluja. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. Laadun välilliset tekijät vanhempien arvioimana

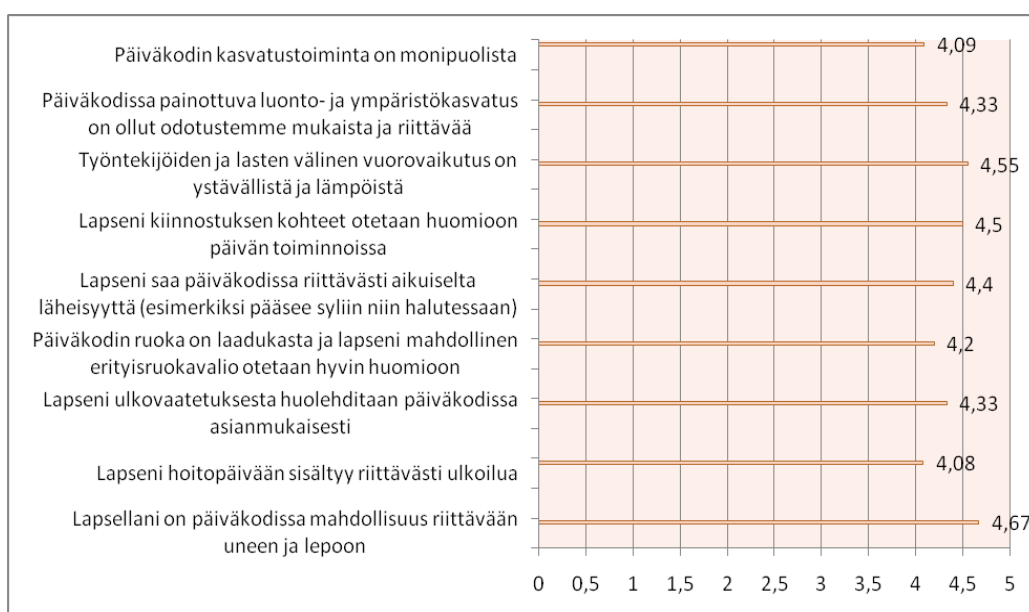
Seuraavassa väittämässä tutkittiin varhaiskasvatussuunnitelmassa sovittujen asioiden huomioon ottamista päiväkodin toiminnassa ja tämän tulokseksi saatiin 4,58. Väittämän ”Minun ja henkilökunnan välillä vallitsee keskinäinen luottamus” keskiarvoksi tuli 4,67. Tämän väittämän vastauksia ei varsinaisesti perusteltu, mutta yksi äiti kirjoittaa tässä luottamuksen olevan hänen mielestään erittäin tärkeää. Myös väittämät ”Päiväkodissa otetaan huomioon perheemme toiveet ja kasvatuskäymykset” sekä ”Päiväkodissa on ystävällinen ilmapiiri” saivat niin ikään keskiarvon 4,67.

Väittämän ”Saun henkilökunnalta riittävästi tietoa lapseni kehityksestä ja kasvatuksesta sekä tukea mahdollisiin ongelmatilanteisiin” keskiarvoksi tuli 4,58 ja väittämän ”Henkilökunnan tiedottaminen asioista (esimerkiksi päiväkodissa liikkeellä olevat tartuntataudit) on asianmukaista ja sujuvaa” vastaavasti 4,33, joka näin ollen on huonoin tulos laadun välillisistä tekijöistä. Yksi vanhempi toivoi tiedottamisen osalta aikaisempaa ilmoitusta tulevista tapahtumista, retkistä ja muista erikoisjutuista. Kaksi vanhempaa kirjoitti perustelunsa liittyen enemmän esimerkiksi mainittuihin liikkeellä oleviin tartuntatauteihin. Toisen mielestä henkilökunta voisi muistuttaa vanhempia yleisesti siitä, että sairasta lasta ei tuoda

päivähoitoon kun taas toinen mietti käsienspesun tärkeyttä ja sen muistuttamista myös vanhemmille ja ainakin työharjoittelijoille.

8.3.2 Prosessitekijät

Prosessitekijöitä (Kuvio 5.) tutkittiin suurimmalla väittämämäärällä, sillä peräti yhdeksän väittämää koski laadun prosessitekijöitä. Keskiarvoksi näistä saatiin 4,35. Parhaimpaan keskiarvoon 4,67 ylti väittämä ”Lapsellani on päiväkodissa mahdollisuus riittävään uneen ja lepoon”. Kahdessa lomakkeessa oli perusteltu tätä sanallisesti. Toinen vanhempi sanoo lapsensa välillä saavan unta ja välillä ei ja toinen kertoo lapsensa yleensä nukkuvan hyvin.

Kuvio 5. Laadun prosessitekijät vanhempien arvioimana

Huonoin prosessitekijöiden keskiarvo 4,08 tuli väittämälle ”Lapseni hoitopäivään sisältyy riittävästi ulkoilua”. Tämän väittämän kohdalla kaksi vanhempaa oli sitä mieltä, että ulkoilua voisi olla enemmän. Väittämässä ”Lapseni ulkovaatetuksesta huolehditaan päiväkodissa asianmukaisesti” saavutettiin keskiarvo 4,33. Tässä kohdassa yksi vanhempi toteaa itse vaatetuksen sopivuuden arvioinnin olevan haasteellista ja toinen sanoo, että joskus on kyllä lapsella ulkoillessa ollut liian vähän vaatetta päällä.

Väittämän ”Päiväkodin ruoka on laadukasta ja lapseni mahdollinen erityisruokavalio otetaan hyvin huomioon” keskiarvoksi tuli 4,2. Peräti kolmessa lomakkeessa toivottiin enemmän erityisesti kasviksia ruokavalioon. Näistä yhdessä toivottiin lisäksi kasvien olevan kotimaisia. Yksi vanhempi toivoisi myös enemmän marjoja ja hedelmiä välipalaksi. Yhdessä lomakkeessa kaivattiin vaihtelua aamupalaan ja yksi vanhempi totesi perustelukseen ”*Lapset tuntuvat tykkäävän ruuista*”.

Väittämä ”Lapseni saa päiväkodissa riittävästi aikuiselta läheisyyttä (esimerkiksi pääsee syliin niin halutessaan)” sai keskiarvon 4,4. Tähän yksi vanhempi oli kirjoittanut, että aamuisin tuodessaan lasta päiväkotiin tämä ainakin toteutuu. Tosin kerran vastaavanlaisessa tilanteessa pahalta oli tuntunut hänen mielestään se, että pienten oli annettu itkeä, koska heidän täytyy vain oppia jäämään päiväkotiin.

Väittämä ”Lapseni kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon päivän toiminnoissa” saavutti keskiarvon 4,5. Tämän väittämän kohdalla eräs vanhempi mietti soittimilla soittamisen ja tanssimisen määrää päiväkodin ohjelmassa ja toinen ehdotti leikkipielisiä projektitöitä lasten tehtäväksi sekä esitelmiä lasta kiinnostavista asioista.

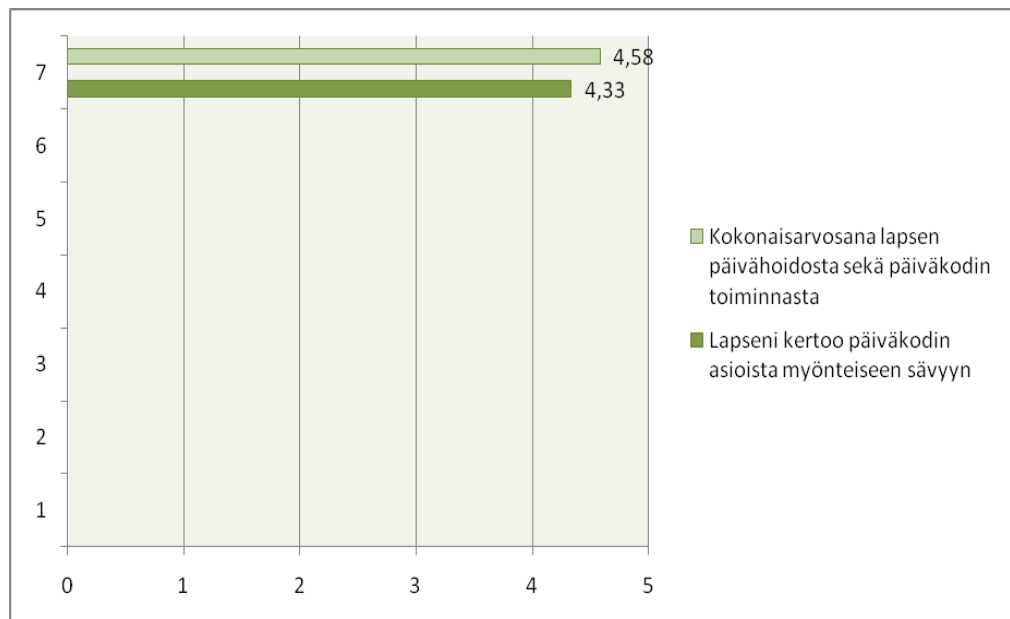
Väittämän ”Työntekijöiden ja lasten välinen vuorovaikutus on ystävällistä ja lämpöistä” keskiarvoksi tuli 4,55. Yksi vanhempi kirjoitti ainakin toivovansa asian olevan näin kun taas yksi sanoi aina olevan mukavaa nähdä henkilökuntaa työssään. Väittämä 22 käsitteli päiväkodin painottamaa luonto- ja ympäristökasvatusta: onko se vanhempien mielestä ollut heidän odotustensa mukaista ja riittävää. Tämän väittämän keskiarvoksi tuli 4,33. Yksi vanhempi sanoo perusteluissaan, että ainakin hänen lapsensa tietämys eläimistä on lisääntynyt. Hän mietti myös onko kierrätysasioita opetettu lapsille. Yhden vanhemman mielestä tämä asia on jäänyt hieman epäselväksi.

Väittämän ”Päiväkodin kasvatustoiminta on monipuolista” keskiarvoksi tuli 4,09. Väittämän kohdalla yksi vanhemmista toivoi kasvatukseen sisältyvän enemmän musiikkia; lauluja, tanssia ja soittamista sekä ohjattuja leikkejä ja pelejä. Eräs toinen vanhempi mietti voisiko askartelua olla enemmän.

8.3.3 Vaikuttavuustekijät

Vaikuttavuustekijöitä (kuvio 6.) mitattiin kyselyssä vain kahdella väittämällä, sillä vanhemmille suunnatut avoimet kysymykset sekä lasten haastattelu antavat omalta osaltaan tietoa vaikuttavuustekijöistä - vanhempien tyytyväisyydestä sekä lasten kokemuksista ja viihtyvyydestä. Väittämä ”Lapseni kertoo päiväkodin asioista myönteiseen sävyyn” sai keskiarvoksi 4,33. Yksi vanhemmista kirjoittaa tämän väittämän kohdalla, että hänen mielestään lapsi voisi useamminkin kertoa innostuneesti mitä ovat päiväkodissa tehneet. Eräs toinen vanhempi sanoo, että lapsella on erittäin harvoin päiväkodista ikävää kerrottavaa.

Toinen vaikuttavuustekijöitä mittaava kysymys oli kokonaisarvosana lapsen päivähoidosta sekä päiväkodin toiminnasta. Vanhempien antamaksi kokonaisarvosanaksi tuli 4,58.

Kuvio 6. Laadun vaikuttavuustekijät vanhempien arvioimana

8.4 Ruusuja, risuja sekä muita kehittämisehdotuksia

8.4.1 Vanhempia päivähoidossa eniten ilahduttavat asiat

Vanhemmalta kysyttiin avoimen kysymyksen muodossa, mikä häntä ilahduttaa lapsensa päivähoidossa eniten. Tähän kysymykseen oli vastannut yhdeksän vanhempaa 13:sta. Monet vanhemmat olivat listanneet useita heitä ilahduttavia asioita, jotka erittelin ja jaoin laatutekijöiden mukaisesti. Vastauksista olikin löydettävissä osa-alueita kaikista laatutekijöistä. Eniten vastauksista esille nousivat laadun prosessitekijät ja näistä erityisesti kasvatuksen ja päivähoidon sisältöön liittyvät asiat. Päiväkodin lapselle tarjoama toiminta ja päiväohjelma koettiin monessa vastauksessa monipuolisena. Lapselle riittää päiväkodissa paljon touhua. Muutamassa vastauksessa oli mainittu joku erityinen toiminnan osa-alue, joka ilahduttaa, esimerkiksi askartelu ja laulaminen. Erityisesti retkeilyä kiiteltiin yhdessä vastauksessa

Päiväkodissa ulkoillaan paljon, opetellaan hiihtämään ja luistelemaan yms. Monipuolinen toiminta ja homma toimii.

Metsäretket, hiihtoretket, ylipäänsä retket. Itse ei ole ollut mahdollisuutta viedä lasta esim. kirkkoon, kirjastoon – hienoa, että hoidon kanssa retkeillään

Myös lasten ja aikuisten väliseen vuorovaikutukseen olivat vanhemmat kiinnittäneet huomiota ja kiiteltiin muun muassa sitä, että työntekijät ovat lasten kanssa eivätkä vain juttelemassa keskenään.

... hoitajat, jotka ovat kiinnostuneita lapsista ja työstään...

Yhtä äitiä ilahdutti se, että hoidossa ei tunnu olevan kiirettä mihinkään. Tämä mahdollistaa sen, että työntekijällä on enemmän aikaa lapselle. Näin ollen lapsella on myös mahdollisuus saada aikuiselta huomiota ja läheisyyttä silloin kun hän sitä tarvitsee. Samaa äitiä ilahduttaa myös se, että hänen lapsellaan on ystäviä päiväkodissa.

Myös turvallisuus oli teema, jonka saattoi löytää vastauksista. Yhden äidin mielestä on hyvä asia muun muassa se, että päiväkodin ulko-ovea pidetään lukossa. Toisen äidin mielestä on tärkeää, se että hän voi hyvillä mielin jättää lapsensa hoitoon. Tämänkin tulkitsin turvallisuus-teeman alle kuuluvaksi asiaksi.

Laadun välillisiin tekijöihin liittyvät vastaukset koskivat lähinnä kasvatuskumppanuuden toteutumista. Vanhempia ilahdutti muun muassa työntekijöiden mukavuus sekä avoimuus vanhempia kohtaan. Yhden vanhemman mielestä ei tarvitse lähteä päiväkodista arvaillen, miten lapsen päivä siellä on mennyt, sillä työntekijät kertovat aina lapsen päivän kulusta. Henkilökunnan jatkuva panostaminen lasta koskeviin asioihin sai kiitosta yhdeltä äidiltä.

Kerrotaan lapsen edistymisestä ja jaketaan aina paneutua lapseen ja sen asioihin.

Vaikutukselliset tekijät nousivat vanhempien vastauksista lasten myönteisten kokemusten muodossa. Kahta vanhempaa ilahdutti erityisesti oman lapsen viihtyminen päiväkodissa. Yhdestä vastauksesta kuvastui vanhemman kokonaistyytyväisyys päiväkotia ja sen toimintaa kohtaan.

Lapsi viihtyy ja kertoo innoissaan hoitopäivistä.

Kokonaisuutena vaikuttaa hyvälle!

Puitetekijöistä vanhempia ilahdutti ainakin lapsiryhmän koko, jonka eräs äiti sanoi olevan ”järkevä kokoinen”. Myös koko päiväkodin pieni koko ja kodinomainen ympäristö sai vanhemmilta kiitosta. Yhden äidin mielestä ilahduttavaa oli se, että päiväkodissa on samat, tutut hoitajat ja näin ollen teemana myös hoitosuhteen pysyvyys nousee puitetekijöiden osalta hyvin esille.

8.4.2 Asioita joissa parantamisen varaa

Vastausten perusteella vanhempien mielestä parantamisen varaa päiväkodilla olisi tiettyjen prosessitekijöiden, välillisten tekijöiden sekä puitetekijöiden osalta. Useassa vastauksessa mainittiin ruoka parannusta vaativana asiana. Lapsille toivottiin muun muassa monipuolisempaa ruokaa, joka sisältäisi enemmän kasviksia ja hedelmiä. Eräs äiti oli kiinnittänyt huomiota välipaloihin, jotka ovat välillä hänen mielestään turhan kevyitä. Sama äiti toivoi myös aamupalaan vaihtelua jokapäiväisen puuron tilalle. Toinen äiti mietti, vaihdetaanko ruokailuissa vesikannuun aina uusi vesi, kun hänen joskus maistamansa vesi ei ollut raikasta vaan maistunut lähinnä muovikannulta. Kasvatustoimintaan eräs äiti toivoi enemmän musiikkia esimerkiksi musiikki-tanssileikkien muodossa. Kahdessa vastauksessa mainittiin lapsen pukeutumisesta huolehtiminen parannusta kaipaavana asiana. Tämän lisäksi yksi äiti mietti, voisiko lasten kenkien pukemista järjestää muutoin, kun eteisen märällä matolla.

Eteisen matto on aina märkä... sukat valmiiksi märät ulos mennessä.

Kahden vastauksen mukaan parantamisen varaa olisi tiedonkulkuun liittyvissä asioissa, joka omalta osaltaan parantaisi kodin ja päivähoidon välistä yhteistyötä. Näin ollen luokittelin tiedottamisen välillisiin tekijöihin kuuluvaksi asiaksi.

Puitetekijät kaipasivat parannusta kahden vanhemman mielestä ainakin sijaisjärjestelyjen osalta.

Henkilökunnan ollessa sairaana ei usein sijaista → tuntuu, että henkilökuntaa vähän ja jaksako terveet tehdä kaiken työn → kiire ja riittämättömyys näkyy näissä tilanteissa.

Ovatko paikalla olevat työntekijät liian kovilla kahden työntekijän ollessa poissa yhtä aikaa → sijaisten tarve?

Yhden vanhemman mielestä tulisi miettiä muovisten astioiden käytöstä luopumista siitä syystä, että esimerkiksi juomat eivät maistu yhtä raikkaalle ollessaan muo-

visessa mukissa tai kannussa. Hän ehdotti esimerkiksi lasista vesikannua muovisen tilalle.

Nämä muovit ovat ongelmallisia materiaaleja, joihin on vasta nyt herätty.

8.4.3 Vanhempien kehittämisideoita

Vanhemmilta kysyttiin lisäksi erikseen mahdollisia kehittämisideoita päiväkodin toiminnalle. Vain neljä vanhempaa oli kirjoittanut tässä omia kehittämis ehdotuksiaan. Yhden vanhemman mielestä lapsille voisi opettaa englannin kieltä. Erästä toista vanhempaa askarruttivat lasten vessojen hanat, joista aluksi tulee todella kuumaa vettä. Ilman varsinaista kehittämis ehdotusta hän toivoi, että tälle asialle voisi tehdä jotain, koska lasten iho joutuu todella koville ja onhan tämä turvallisuuskysymyskin pienten lasten kohdalla. Sama vanhempi ehdotti myös, että päiväkodin ruokalistan voisi laittaa Internetiin, niin ei tulisi tehtyä samoja ruokia päivälliseksi, kuin mitä päiväkodissa on ollut. Yksi äiti ehdotti päiväkodin ja vanhempien välisen yhteistyön syventämistä esimerkiksi vanhemmille pidettävien teemapäivien muodossa, jossa aiheena voisi olla merkittävät lasten kasvatusta koskevat asiat, esimerkiksi Suomessa hyvin tyypilliset lasten ylipitkät hoitopäivät.

Koska kulttuurissamme lasten hoitopäivät ovat toisinaan todella pitkiä, herää kysymys, kuka lapsemme kasvattaa... Olisiko hyvä pitää teemapäiviä, joihin vanhemmat voisivat osallistua? Kaikki syyttävät tietysti kiirettä, töitä ja väsymystä. Lapsi on kuitenkin tärkein. Tämä päivä määrittää hänen tulevaisuutensa.”

8.5 Tulosten jakaumat äitien ja isien kokemassa päivähoidon laadussa

Numeerisissa kysymyksissä äidit olivat arvioineet päivähoidon laadun hiukan isää paremmaksi. Isien antamien kokonaisarvosanojen keskiarvo oli 4,5 ja äitien 4,63. Äideistä yksi oli jättänyt arvosanan antamatta. Vain yksi isä oli vastannut avoimiin

kysymyksiin. Sen sijaan äideistä avoimiin kysymyksiin vastasi kahdeksan yhdeksästä. Yksittäisten kysymysten kohdalla erot isien ja äitien välisissä tuloksissa ovat pieniä. Isien päivähoitopaikan valintaperusteissa esiintyi samoja asioita kuin äitienkin vastauksissa.

9 LASTEN HAASTATTELUIJEN ANTIA

Lasten haastatteluista palautui yhteensä 12 kappaletta. Lapsilta kysyttiin, onko heidän mielestään päiväkodissa kiva olla. 11 lapsen mielestä päiväkodissa on kivaa. Lisäksi lapsilta kysyttiin mikä on heidän mielestään päiväkodissa kivointa, johon ylivoimaisesti suosituin vastaus oli leikkiminen. Tämän vastauksen antoi viisi lasta. Toiset tiesivät kertoa hyvinkin tarkasti millainen leikki on kivointa.

Järjestetyt leikit, esim. joku isolla värikkäällä kankaalla leikkitty leikki

Yhden lapsen mielestä kivointa olivat leikit nimenomaan kavereiden kanssa. Jollakin oli leikin lisäksi myös muita lempiasioita päiväkodissa.

Se kun leikitään, saa unesta kiinni ja kun on kiva olla ja hyvä olla kun leikitään

Kolmen lapsen mielestä kivointa päiväkodissa oli ulkoilu ja kahden lapsen mielestä taas lelut olivat kivointa. Yhdessä vastauksessa mainittiin lisäksi aamupiiri kivoimmaksi asiaksi.

Lapsilta tiedusteltiin myös onko päiväkodissa jotakin ikäviä asioita. Seitsemän lasta vastasi, että päiväkodissa ei ole mitään ikävää tai kurjaa. Kahden lapsen mielestä kurjaa olivat päiväunet, ainakin välillä. Yksi lapsi sanoi, että kurjaa on se kun tulee äitiä ja isiä ikävä. Yhden lapsen mielestä taas kurjaa päiväkodissa on kalapuikko. Yksi lapsi vastasi kurjaa olevan se, kun sängyssä nukkuessa on häiritty.

Kaikkien lasten mielestä päiväkodin lelut ovat kivoja. Kysyttäessä minkälaisia leluja lapset toivoisivat päiväkotiin, saatiin mitä erilaisimpia vastauksia.

Lisää nukkeja. Yksi sittenkin riittää.

Kahdessa vastauksessa toivottiin salama-autoja. Tämän lisäksi muita lelutoiveita olivat Nalle Puh, Peppi-lelut sekä hienot dinot. Tässä yhteydessä esille tuli myös muuhun toimintaan liittyviä toiveita.

Haluaisin muovaila ja askarrella enemmän

Lapsilta kysyttiin saavatko he itse päiväkodissa valita leikkejä. Tähän tuli sekä myöntäviä että kieltäviä vastauksia. Yksi lapsista ei ollut vastannut ollenkaan tai vastaus oli jäänyt kirjaamatta. Yksi lapsi oli kertonut tässä yhteydessä vain mitä haluaisi leikkiä ja kenen kanssa. Kahdeksan lasta vastasi, että saa valita itse leikkejä, joidenkin mielestä jopa aina. Yksi lapsi oli sanonut, että aikuinen valitsee leikit, mutta joskus saa päättää myös itse. Yhden lapsen mielestä asia on jotain tältä väliltä.

Aikuinen ehdottaa leikin ja lapsi saa päättää.

Haastattelujen perusteella 11 lasta 12:sta tykkää päiväkodin aikuisista. Yhdestä lomakkeesta vastaus puuttui kokonaan. Päiväkodin aikuiset ovat lasten mielestä enimmäkseen hauskoja tai kivoja. Jonkun lapsen mielestä aikuiset ovat paitsi useimmiten kivoja, välillä myös äkäisiä. Joissakin vastauksissa lapset olivat kuvailleet eri työntekijöitä nimeltä tai nimenneet lempiaikuisensa.

Kaikki on kivoja. **** on kivoin.

Lapsilta kysyttiin, lohduttaako aikuinen heitä, jos on paha mieli ja miten aikuinen lohduttaa. Yksi vastaus puuttui kokonaan ja yksi vastaus piti hylätä sen epäselvyyden vuoksi. Suurin osa lapsista on sitä mieltä, että aikuinen kyllä lohduttaa. Kolme lasta sen sijaan oli vastannut, että aikuinen ei lohduta. Yhden mielestä aikuinen välillä lohduttaa, mutta ei aina. Aikuisten lohduttamiskeinoiksi lapset nimesivät syliinottamisen ja jutteleminen.

Ottaa syliin ja puhuu ikävästä... siitä mikä on ikävää.

Haastattelussa kysyttiin pelottaako lapsia joskus päiväkodissa, mikä silloin pelottaa? Kahdeksan lapsen mielestä päiväkodissa ei ole mitään pelättäviä asioita. Kahdessa lomakkeessa tähän kysymykseen ei ollut vastattu laisinkaan. Yksi lapsista oli sanonut, että Leijona-juttu pelottaa (”Leijonaa mä metsästän”) ja eräs toinen on pelännyt näkemäänsä pahaa unta.

Päiväunilla nähty kummitus-pelle uni

Haastattelun viimeinen kysymys koski lasten mielipiteitä päiväkodin ruoasta. Lähes kaikki lapset (11) ovat vastanneet pitävänsä päiväkodin ruuista ja monet ovat myös nimenneet mieliruokiaan tai vaihtoehtoisesti ruokia joista ei pidä. Ainoastaan yksi lapsi oli vastannut toisin.

Minä en tykkää päiväkodin ruuista, ihan yököttävää, tänään on mälsä päivä, mikään ei ole kivaa.

Haastattelun lopuksi sai kirjata muuta lapsen kertomaa päiväkodista. Vain kahdessa lomakkeessa tähän kohtaan oli kirjoitettu jotain. Niistäkin toisessa oli vanhemman mietteet lapsensa haastattelusta.

Siellä on kivaa kun saa touhuta ja on kivoja tätejä. Saa askarrella, leikkiä ja opetella kirjaimia.

Samassa hetkessä kivaa ja tyhmää. Mikä sitten onkaan totuus.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

10.1 Vanhempien kyselyt

Kyselyiden vastausten perusteella voidaan päätellä vanhempien olevan pääpiirteittäin tyytyväisiä päivähoidon laatuun Luonto- ja ympäristöpäiväkoti Auringontuulella. Päivähoidon laadun puitetekijöistä parhaiten päiväkodissa vanhempien arvioimana toteutuivat välilliset tekijät ja huonoiten prosessitekijät. Erot laatutekijöiden välillä olivat melko pieniä. Moni vastanneista vanhemmista toi avoimesti ja monipuolisesti esiin mielipiteitään ja näkemyksiään ja kyselyn avulla saatiin myös joitakin kehittämis ehdotuksia.

Hujalan tutkimusten mukaan tyytyväisyyden aiheita vanhempien taholta ovat olleet erityisesti päivähoidon puitetekijöihin liittyvät tekijät kuten päiväkodin aukioloajat ja sijainti (Kronqvist & Jokimies 2008, 16). Tässä tutkimuksessa päivähoitopaikan sijainti nousi yhdeksi keskeiseksi vanhempien päivähoitopaikan valintaa ohjaavaksi tekijäksi ja siten tuloksista voi löytää vastaavuutta Hujalan tutkimuksiin.

Vanhemmilta kysyttiin heitä lapsensa päivähoidossa eniten ilahduttavia asioita ja tähän yllättävän paljon vastauksia oli tullut liittyen laadun prosessitekijöihin. Monia vanhempia ilahdutti monipuolinen toiminta, jota päiväkotitarjoaa lapselle. On ulkoilua, askartelua, retkiä ja erilaisten taitojen opettelua. Vastausten perusteella vanhemmat ovat myös tyytyväisiä päiväkodin mukavaan henkilökuntaan, joka tuntuu olevan kiinnostunut työstään ja lapsista. Myös yhteistyö henkilökunnan kanssa oli herättänyt tyytyväisyyttä vanhemmissa. Vanhemmat kokivat, että työntekijät ovat avoimia heitä kohtaan ja lapsen päivänkulusta sekä kokonaisedistymisestä kerrotaan rehellisesti. Muita tyytyväisyyden aiheita oli vanhempien mielestä

arjen kiireettömyys, lapsen viihtyvyys päiväkodissa, sekä turvallisuuteen liittyen muun muassa lukossa oleva ulko-ovi. Myös puitetekijöistä ryhmän koko, päiväkodin pienenä, kodinomainen ympäristö sekä hoitajien pysyvyys oli herättänyt vanhemmissa tyytyväisyyttä.

Tyytymättömyyttä vanhemmissa on aikaisemmin Hujalan tutkimusten mukaan herättänyt muun muassa lapsiryhmän rakenne ja päivähoitohenkilöstön jaksaminen suurissa lapsiryhmissä. Myös Kronqvistin ja Jokimiehen (2008) toteuttaman laajan, vanhemmille suunnatun kyselyn tulosten mukaan lähes puolet vastanneista vanhemmista oli eri mieltä siitä, että päivähoitohenkilöstöä on riittävästi. Myös tästä tutkimuksesta nousi esille henkilöstön riittämättömyyteen liittyvät asiat niin määrällisen osion perusteluissa kuin itse avoimissa kysymyksissä. Henkilöstön riittämättömyys nousi vastauksista esille nimenomaan sijaisjärjestelyjen osalta, koska työntekijöiden vähäinen määrä näkyy vanhempien mielestä silloin, kun joku henkilökunnasta on sairaana tai muuten pois töistä. Tällöin vanhemmat tuntuvat olevan huolissaan niin työntekijöiden jaksamisesta kuin vähäisen henkilöstömäärän vaikutuksista päiväkodin arkeen ja sitä kautta myös lapsiin.

Tyytymättömyyden aiheita kysyttiin asioina, joissa vanhempien mielestä päiväkodissa olisi parantamisen varaa. Henkilöstön riittämättömyys-kysymysten lisäksi näissä vastauksissa nousi esille erinäiset kasvatuksen ja päivähoidon sisältöön liittyvät asiat. Parannusta toivottiin muun muassa lasten pukeutumisasioissa sekä ruokailussa. Ruoan toivottiin olevan monipuolisempaa ja sisältävän enemmän kasviksia ja hedelmiä. Ruokailussa käytettävien muovisten astioiden tilalle toivottiin esimerkiksi lasisia materiaaleja. Itse kasvatustoimintaan toivottiin enemmän musiikkia esimerkiksi tanssin muodossa. Parantamisen varaa oli vanhempien mielestä myös tiedottamiseen liittyvissä asioissa. Tiedonkulku onkin asia, joka on noussut esille myös muissa varhaiskasvatuspalveluja käyttävien asiakaspalautteissa. (Kronqvist & Jokimies 2008, 38).

Kehittämisideoita tulee hyvin esille edellä mainituista asioista, joihin vanhemmat kaipaavat parannusta. Tämän lisäksi heiltä kysyttiin erikseen kehittämisehdotuksia koskien päiväkotia ja sen toimintaa. Tähän saatiin vanhemmilta yllättävän vä-

hän vastauksia. Kehittämisideana tarjottiin muun muassa englannin kielen opettamista lapsille. Myös ruokalistojen laittamista nettiin ehdotettiin. Yhdessä vastauksessa oleva asia ei varsinaisesti vastannut kysymykseen, mutta otin sen analyysiin mukaan, jotta myös tämä mielipide tulisi tutkimuksessa esille. Asia koski lasten vessojen automaattihanoja, joista tulee aluksi hyvin kuumaa vettä. Tähän toivottiin muutosta lasten herkän ihon suojelemiseksi. Kehittämis ehdotuksena tuli myös henkilökunnan vanhemmille järjestämät teemapäivät, joissa voisi ottaa esille tärkeitä, ajankohtaisia asioita lasten kasvatukseen liittyen.

Tämän tutkimuksen vastauksista kävi ilmi, että vanhemmat eivät ole pystyneet arvioimaan jokaista päivähoidon osa-aluetta, koska heillä ei ole tarvittavaa tietoa siitä tai asia on jäänyt epäselväksi. ”En osaa sanoa”-vastauksia oli myös yllättävän paljon. Hujala ym. (2007) ovatkin todenneet, että vanhempien ei voida olettaa olevan kriittisiä päivähoidon laadun suhteen ennen kuin he saavat tarpeeksi tietoa siitä, miten laadukasta päivähoito on. Tästä voitaneen vetää johtopäätös, että vanhemmat voivat arvioida vain niitä osa-alueita, joista heillä on tietoa. Valitettavasti pimentoon vaikuttaisi jäävän laadun prosessitekijöihin sisältyviä asioita, juuri niitä, joihin laadun arvioinnin tulisi ensisijaisesti kohdistua (Hujala ym. 2007, 165).

10.2 Lasten haastattelut

Lasten tyytyväisyyttä päivähoitoon selvitettiin vanhempien haastattelemalla. Näiden haastattelujen perusteella voidaan todeta, että lapset viihtyvät päiväkodissa hyvin. Vastauksista nousi esille, että ylivoimaisesti kivointa lasten mielestä päiväkodissa on leikkiminen. Muita kivoimmaksi mainittuja asioita oli muun muassa kaverit, lelut ja ulkoilu. Samantyyllisiä vastauksia on saatu myös aiemmista lasten kokemuksista kartoittavista tutkimuksista. Esimerkiksi Maarit Raitalan ja Päivi Laattalan (1998) esittämissä tuloksissa esille nousi leikkiminen parhaana lasten kokemana päiväkodin toimintamuotona. Myös lelujen ja kavereiden merkitys korostui näissä tuloksissa.

Lapsilta kysyttiin myös onko heidän mielestään jokin päiväkodissa ikävää tai kurjaa. Tähän suurin osa lapsista vastasi kieltävästi. Joidenkin lasten mielestä kurjaa oli ikävä äitiä tai isää kohtaan ja joidenkin mielestä esimerkiksi päiväunien nukkuminen. Raitalan ja Laattalan tulokset vastaavat sikäli näitä tuloksia, että heidän haastattelemansa lapset olivat toivoneet, että päiväunet saisi nukkua oman valintansa mukaan.

Muut lasten haastattelun kysymykset eivät suoranaisesti hakeneet vastausta tutkimuskysymyksiin, mutta mielestäni toivat tärkeää tietoa lasten kokemasta tyytyväisyydestä. Monet lapsista kertoivat haastattelussa, että saavat päättää itse leikkejä päiväkodissa. Näiden kysymysten vastauksista nousi esille myös se, että lapset pitävät päiväkodin aikuisista ja suurin osa lapsista kokee myös saavansa aikuiselta lohtua, sitä halutessaan. Vastausten perusteella voidaan todeta myös lasten päiväkodissa kokema turvallisuus hyväksi, sillä suurin osa lapsista vastasi, että päiväkodissa ei ole mitään pelottavaa. Lasten mielipiteet ruoan laadusta tuntuivat poikkeavan vanhempien mielipiteistä. Yhtä lasta lukuun ottamatta, kaikki lapset vastasivat pitävänsä päiväkodin ruuista. Tämä tosin johtunee siitä, että vanhemmat omissa vastauksissaan luultavasti pohtivat ruoan laatua enemmän sen ravinnollisuuden kuin maistuvuuden kannalta. Raitalan ja Laattalan tuloksissa myös todettiin lasten kiinnittäneen huomiota ruoan makuun.

11 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Luotettavuus ja eettisyys ovat ehdottoman tärkeitä asioita erityisesti laadullisessa tutkimuksessa. Luotettavuus on tutkimusten tulosten sekä niiden raportoinnin kannalta erittäin tärkeää. Tutkijan oma tulkinta, asenteet, odotukset tai mikään mukaan tekijä eivät saa vaikuttaa tutkimukseen, sen analysointiin tai raportointiin mitenkään. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 15, 127, 134–136.)

Tutkijan oma sitoutuneisuus tutkimukseen kuuluu myös luotettavuuden arviointiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 140). Oma sitoutumistani tutkimukseen ohjasi aito kiinnostus varhaiskasvatustyöhön sekä työelämästä lähtenyt tarve tutkimuksen tekemiselle. Sitoutuneisuuteni säilyi koko tutkimuksen ajan.

Tutkimuksen eettinen perusta muodostuu haastateltavien ihmisoikeuksista. Tutkimukseen osallistumisen on oltava aina vapaaehtoista ja osallistuvien tulisi myös tietää, mistä tutkimuksessa on kyse, mitkä ovat sen tavoitteet sekä käytettävät tutkimusmenetelmät. Tutkijan kuuluu kohdella tutkimukseen osallistuvaa kunnioittavasti ja arvostavasti niin itse tutkimustilanteessa kuin tulosten raportoinnissa. Tutkijan tehtävänä on suojata myös tutkittavan henkilön yksityisyys. Tutkimukseen osallistujien anonymiutta on kunnioitettava tarkasti. Tutkimustietojen on oltava luottamuksellisia eikä niitä saa luovuttaa ulkopuolisille. Niinpä myös tutkimusaineiston säilyttämiseen ja hävittämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 131–132; Kuula 2006, 59–65.)

Olen pyrkinyt tässä tutkimuksessa hyvään laadullisuuteen ja eettisyyteen. Tutkimukseen kutsutuille henkilöille painotin osallistumisen vapaaehtoisuutta ja anonymiutta. Sain kirjallisen luvan tutkimuksen suorittamiselle ja kaikki työyhteisön jäsenet olivat tietoisia tutkimuksesta. Tutkimuspäiväkodin nimeä käytetään tässä

opinnäytetyössä luvan kanssa. Muutoin nimettömyys säilyy tutkimuksessa ja kehtään ei julkaistujen tietojen perusteella voida tunnistaa.

Hirsjärven ym. (2007) mukaan tutkimuksen luotettavuutta kohentaa tutkijan tarkka kuvaus tutkimuksen vaiheista ja siitä miten tuloksiin on päästy. Olenkin pyrkinyt raportoimaan tutkimuksen vaiheista mahdollisimman tarkasti kuvaamalla aineiston hankintaa, käsittelyä ja analysointia perustellen eri vaiheissa tehtyjä ratkaisuja. Tutkimuksen tuloksia selostaessani, olen tulkintojen tukena käyttänyt suoria lainauksia vanhempien ja lasten vastauksista. Lainausten käytössä olen huomionnut vastaajan yksityisyyden säilymisen. Myös kyselylomakkeen esitestaus tukee mielestäni tutkimuksen luotettavuutta.

Tämän tutkimuksen luotettavuutta tarkentaa myös kahden tutkimusmenetelmällisen lähestymistavan yhdistäminen eli triangulaatio (Hirsjärvi ym., 228). Laadullinen ja määrällinen lähestymistapa oli valittu nimenomaan täydentämään ja syventämään toisiaan ja näin koen myös tapahtuneen.

On myös asioita, jotka heikentävät tämän tutkimuksen luotettavuutta. Kyselytutkimukseen liittyy aina se huono puoli, että ei voida varmasti tietää, kuinka vakavasti kohdehenkilö on siihen suhtautunut ja onko hän vastannut kysymyksiin totuudenmukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2007, 188). Pohdin myös omaa tutkijan rooliani ja sen vaikutusta tutkimukseen. Olin ennestään tuttu perheille ammatillisen harjoitteluni myötä, joka voi olla niin hyvä kuin huono asia tutkimuksen kannalta.

Palautuneissa kyselylomakkeissa oli jonkin verran puuttuvia vastauksia, jotka luonnollisesti vaikuttivat tutkimuksen tuloksiin. Puuttuvat vastaukset saattavat olla merkki siitä, että vanhemmilla ei ole ollut tarpeeksi tietoa kysyttävästä asiasta tai asiaan ei syystä tai toisesta ole jätetty tarpeeksi paneutua. Luotettavuuteen vaikuttanee myös se, että monet asiat analyysiä tehdessä olivat tutkijan tulkinnan varassa. Erityisesti luokitteluja tehdessäni, huomasin, miten vaikeaa oli sijoittaa joitakin ilmaisuja vain yhden teeman alle. Monen ilmaisun kohdalla raja oli erittäin häilyvä. Luonnollisesti nämä tulkinnat vaikuttivat tulosten muodostumiseen.

Tutkimuksessa vastausprosentti jäi pieneksi ja sen vuoksi näitä tuloksia ei voida yleistää. Tuloksia voidaan kuitenkin hyödyntää laadun kehittämisessä, sillä ne tarjoavat arvokasta tietoa lasten ja vanhempien mielipiteistä ja kokemuksista

12 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää lasten ja vanhempien tyytyväisyyttä päivähoitoon ja kuvailla heidän näkemyksiään päivähoidon laadusta. Pääsääntöisesti vanhemmat pitivät päivähoidon laatua hyvänä, joskin tiettyjä kehityskohteita löytyi. Aiemmista tutkimuksista on käynyt ilmi, että ainakin joltakin osin tulokset ovat olleet samankaltaisia. Lapset viihtyvät haastattelujen perusteella päiväkodissa hyvin. Näitä tuloksista tehtyjä johtopäätöksiä on kuitenkin tarkasteltava kriittisesti, koska tutkimuksen vastausprosentti jäi melko pieneksi.

Tämän tutkimuksen tekeminen on ollut haastava, mutta samalla hyvin antoisa prosessi. Motivaatiotani opinnäytetyön suhteen on alusta asti ohjannut paitsi kiinnostukseni varhaiskasvatustyöhön myös työelämälähtöisyys. Tilaus tutkimukselle tuli ulkopuoliselta taholta ja sen tulokset olivat tulossa hyödynnettävään käyttöön. Kyselylomakkeen suunnittelu ja varsinainen rakentaminen oli vaativaa, sillä siinä esitettyjen kysymysten avulla piti saada vastaukset tutkimustehtäviin. Analysointivaihe osoittautui jopa odotettua työläemmäksi ja hankalammaksi johtuen ehkä juuri määrällisen ja laadullisen näkökulman yhdistämisestä tutkimuksessa. Määrällinen osuus oli hyvin aikaavievä, kun jokainen vastaus piti yksitellen käsitellä Excel-ohjelmalla. Laadullinen analyysi taas oli muutoin haastava luokitteluineen. Tutkimuksen eri vaiheet etenivät lähes suunnitellusti lukuun ottamatta analyysin aloittamisajankohtaa, joka siirtyi myöhemmäksi alkuperäisestä ajankohdasta. Tämä johtui siitä, että vanhempien vastausaikaa pidennettiin päiväkodin henkilöstön toiveesta sairaspöissaolojen paljouden vuoksi. Näin haluttiin taata, että mahdollisimman monella perheellä olisi mahdollisuus osallistua tyytyväisyystutkimukseen. Siitä huolimatta vastausprosentti jäi odotettua pienemmäksi. Katoprocentin suuruuteen voi olla lukuisia syitä, joita voi tässä vaiheessa vain arvailla.

Näin jälkeenpäin ajatellen tekisin tämän tutkimuksen kohdalla montakin asiaa toisin. Olen pohtinut muun muassa sitä, miten aineistonhankintamenetelmänä

toimivan kyselylomakkeen olisi voinut rakentaa paremmaksi. Mielestäni vanhemmilta olisi voinut tiedustella tulosten syventämiseksi myös heidän määritelmäänsä laadukkaasta varhaiskasvatuksesta. Mitä heidän mielestään laadukas varhaiskasvatus sisältää? Näiden vastausten kautta olisin mahdollisesti päässyt vielä syvemmälle tasolle analyysissä.

Tämän tutkimuksen pohjalta on noussut mieleeni joitakin mielenkiintoisia aiheita myös mahdollisille jatkotutkimuksille. Tämä tutkimus tuo esiin vain asiakkaiden näkökulman päivähoidon laadusta. Saadakseen kattavan kuvan päivähoidon laadusta, kaikkien osapuolten näkemykset tulisi huomioida. Jatkossa voisikin olla hyödyllistä tutkia myös työntekijöiden näkemyksiä päivähoidon laadusta. Asiakastytyväisyyskartoituksen voisi ulottaa myös muihin lähiseudun yksityisiin päiväkoteihin ja näin ollen voisi saada yleistettävämpiä tuloksia yksityisen päivähoidon laadusta. Itse kiinnostuin tämän tutkimuksen aikana erityisesti lapsen mielipiteen kuulemisesta ja selvittämisestä eri keinoin. Perehdyin muun muassa sadutuksen kautta tehtävään laadun arviointiin. Koin, että lapsen osallisuus jäi tässä tutkimuksessa joidenkin epävarmuus-tekijöiden varaan tietyistä menetelmävalinnoista johtuen. Lapsen osallistuminen tutkimukseen oli paljolti vanhemman oman mielenkiinnon ja motivaation varassa.

Tutkimusprosessi kesti kaiken kaikkiaan noin puoli vuotta, joka on suhteellisen lyhyt aika tutkimuksen toteuttamiselle. Tähän aikaan nähden, olen hyvin tyytyväinen aikaansaamaani lopputulokseen. Olen oppinut tämän prosessin aikana paljon tutkimuksellisesta työotteesta ja luonnollisesti varhaiskasvatuksen laadusta ja sen arvioinnista. Tulevaisuuden työskentelyäni ajatellen, mieleeni on erityisesti jäänyt osallisuuden merkitys asiakkaiden kanssa tehtävässä työssä.

Työn tavoitteena oli tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää päivähoidon laadun kehittämisessä Luonto- ja ympäristöpäiväkotinä Auringontuulella. Mielestäni tämä tavoite toteutui hyvin. Valitettavasti en pysty vaikuttamaan siihen, miten hyvin tämä tieto otetaan yhteistyöpäiväkodissa vastaan ja miten se käytännössä tulee toimimaan kehittämisen suuntaviivana.

Uskon, että lapsiperheiden hyvinvointi tulee olemaan ajankohtainen teema vielä vuosienkin päästä. Uusi varhaiskasvatuslaki ohjaisi kokonaisvaltaista varhaiskasvatuksen kehittämistä paremmin perheiden tarpeisiin vastaaviksi. Tulevaisuuden haasteena näkisin varhaiskasvatuspalveluiden kehittämisen kannalta ainakin sen, miten vanhemmat voisivat saada lisää tietoa lapsensa varhaiskasvatuksen sisällöstä ja miten varhaiskasvatuspalveluiden avulla voitaisiin mahdollistaa perheille enemmän yhteistä aikaa. Myös uusia menetelmiä lapsen äänen kuulemiseksi tulisi kehittää.

Itse uskon, että perheiden muuttuviin tarpeisiin vastaaminen on mahdollista, jos vain aidosti halutaan kuulla perheiden omia mielipiteitä ja kokemuksia. Erityisesti lapsen ääntä häntä koskevissa asioissa ei sovi milloinkaan aliarvioida. On hyvä myös muistaa, että pienilläkin muutoksilla voi olla suuri merkitys perheiden arjessa. Osallistamalla perheitä mukaan päivähoidon arviointiin voidaan seurata ja edelleen parantaa suomalaisen varhaiskasvatuksen laatua.

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Alila, K. & Parrila, S. 2004. Laadunhallinnan perusteita ja menetelmiä varhaiskasvatuksessa. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2004:17. Helsinki: Edita Prima Oy.

Almusa, L., Halkola, A., Peltonen, T & Perälä, K. 1998. Päivähoidon laatutekijät henkilöstön näkökulmasta. Teoksessa Hujala, E. & Parrila-Haapakoski, S. (toim.) Näkökulmia laadun arviointiin varhaiskasvatuksessa. Oulu: Oulun yliopistopaino, 113–117.

Cryer, D., Tietze, W. & Wessels, H. 2002. Parents' perceptions of their children's child care: a crossnational comparison. *Early Childhood Research Quarterly*, 17(2), 259-268.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara P. 2007. 13. osin uudistettu painos. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hujala, E. & Parrila S. 1998. Näkökulmia laadun arviointiin varhaiskasvatuksessa. Oulu: Oulun yliopisto.

Hujala, E., Parrila, S., Lindberg, P., Nivala, V., Tauriainen, L. & Vartiainen, P. 1999. Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa. 2. painos. Oulu: Oulun yliopistopaino.

Hujala, E., Puroila A., Parrila S. & Nivala V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. 1. painos. Hyvinkää: T-Print.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes. Oppaita 63. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kaukoluoto, E. 2010. Onko varhaisen tuen päiväkotiki mahdollinen? Tutkimus varhaiskasvatuksen yhteisöllisestä kehittämisestä. Helsingin yliopisto, Käyttäytymistieteiden laitos. Kasvatustieteellinen väitöskirja.

Kauppi, U. 2001. Päivähoitoa täydellä teholla. Suomen kuntaliitto. Helsinki: Kuntatalon paino.

Keskinen, S. & Virjonen, H. 2004. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Tammi.

Komi, T. 2008. Lapsen etu on aikuisen taskussa. Lastentarha 4/2008, 14-15.

Koskiahio, B. 2008. Hyvinvointipalvelujen tavaratalossa. Tampere: Vastapaino.

Kronqvist, E. & Jokimies, J. 2008. Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun arvioijina. Tuloksia Vaikuta vanhempiselvityksestä. Stakesin raportteja 22/2008. Helsinki: Valopaino Oy.

Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen käyttö, hankinta ja säilytys. Tampere: Vastapaino.

Laattala, P. & Raitala, M. 1998. Tilaa leikkiä! Lasten ajatuksia päivähoitosta. Teoksessa: Näkökulmia laadunarviointiin varhaiskasvatuksessa. Oulu: Oulun yliopisto.

Laki lasten päivähoitosta 36/1973.

Lamb, M. 1998. Nonparental child care: Context, quality, correlates. Teoksessa: Damon, W., Siegel, E. & Renninger, K. Handbook of child psychology, vol 4: Child psychology in practise. New York: Wiley. 73-134.

Lapsi ja laatu-hanke. 1999. Päivähoidon laadun arviointiperusteet. Virikkeitä sisäiseen arviointiin ja kehittämiseen. Helsinki: Efektia Oy.

Lecklin, O. 2006. Laatu yrityksen menestystekijänä. 5. uudistettu painos. Helsinki: Talentum.

Love, J., Harrison, L., Sagi-Schwartz, A., Ijzendoorn, M., Ross, C., Ungerer, J., Raikes, H., Brady-Smith, C., Boler, K., Brooks-Gunn, J., Constantine, J., Kisker-Palsell, D. & Chazan-Cohen, R. 2003. Child care quality matters: how conclusions may vary with context. Child development 74 (4).

Nummenmaa, R. 2004. Varhaiskasvatuksen laatu ja sen kehittäminen – yhteistä työtä ja jaettuja merkityksiä. Teoksessa: Varhaiskasvatuksen laatu on osaamista ja vuorovaikutusta. Varhaiskasvatuksen laadunhallinnan ja ohjauksen kehittämissankkeen julkaisu. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 6.

Seretin, L. 2008. Laadukkaasta varhaiskasvatuksesta siemen menestykseen. Lastentarha 4/2008, 8-9.

Tauriainen, L. 2000. Kohti yhteistä laatua. Henkilökunnan, vanhempien ja lasten laatukäsitykset päiväkodin integroidussa erityisryhmässä. Jyväskylän yliopisto.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen ja sisällönanalyysi. 6. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2006. 2. tarkistettu painos. Stakes. Oppaita 56. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Elektroniset lähteet:

Fodor, Z. Vanhempien näkökulma lasten päivähoiton laatuun Vaasa English Playchoolissa. Opinnäytetyö. Vaasan ammattikorkeakoulu. [viitattu 2.4.2011].

Saatavissa:

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/16178/Zsuzsanna_Fodor.pdf?sequence=1

K&P Hemmilä Ky. 2009. Luonto- ja ympäristöpäiväkoti Auringontuuli. [viitattu 20.11.2010]. Saatavissa: <http://www.auringontuuli.fi/Paivakodin%20kuvaus.html>.

Lahden kaupunki. 2010. Yksityinen päivähoito. [viitattu 16.3.2011]. Saatavissa: <http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/339A28484569532CC2257593003178BD>

Luonto- ja ympäristöpäiväkoti Auringontuuli. Varhaiskasvatussuunnitelma. [viitattu 4.4. 2011]. Saatavissa: <http://www.auringontuuli.fi/VASU.pdf>

Länsi-Suomen lääninhallitus. 2009. Lasten päivähoito ja kotihoidon tuki. [viitattu 16.3.2011]. Saatavissa: <http://www.poliisi.fi/lh/lansi/sto/home.nsf/pages/51BF1A413FA29B57C2256C48002E8307?opendocument>

Pukari, P. (toim.) 2006. Vanhemmat osallisina – käsitteistöä ja menetelmän kehityä. Pohjois- Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. Pohjois-Pohjanmaan toimintayksikkö. Oulun seudun ammattikorkeakoulu: Sosiaali- terveysalan yksikkö. [viitattu 2.4.2011]. Saatavissa: <http://www.sosiaalikallega.fi/julkaisut/tyopaperit-ja-muut-julkaisut/Vanhemmatosallisina.pdf>

Sarvela, H. & Pukari, P. 2007. Perheiden parhaaksi – Asiakkaiden kokemuksista palvelujen kehittämiseen. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. Pohjois-Pohjanmaan toimintayksikkö. [viitattu 2.4.2011]. Saatavissa:

<http://www.sosiaalikollega.fi/julkaisut/tyopaperit-ja-muut-julkaisut/Perheiden%20parhaaksi.pdf>

Varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2002:9. [viitattu 16.3.2011]. Saatavissa:

<http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/varhais2/kasvatus.pdf>

Yksityinen palvelutuotanto sosiaali- ja terveydenhuollossa. Suomen virallinen tilasto. Sosiaaliturva. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2010. [viitattu 16.3.2011]. Saatavissa: <http://www.thl.fi/yksityinenpalvelutuotanto>

LIITTEET

Liite 1: Tutkimuslupahakemus

Liite 2: Saatekirje

Liite 3: Kyselylomake

Liite 4: Avointen kysymysten vastausten analysointi luokittelun avulla

Luonto- ja ympäristöpäiväkotit Auringontuuli
Päiväkodin johtaja Katrin Hemmilä
Mäklörinkatu 2
15240 Lahti

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

Kiitos tarjoamastanne mahdollisuudesta opinnäytetyön tekemiselle. Tämä tutkimuslupahakemus koskee päiväkodissanne tehtävää tutkimusta yksityisen päivähoidon asiakastytytyväisyydestä. Tutkimusaineisto tullaan keräämään asiakkaille jaettavien kyselylomakkeiden avulla.

Tutkijana sitoudun noudattamaan salassapitovelvollisuutta. Lomakkeista saadut tiedot tulevat ainoastaan tutkijan käyttöön ja kyselylomakkeet hävitetään niistä koottujen tietojen jälkeen. Tutkimus on kertaluontoinen ja se toteutetaan tammi-helmikuun 2011 aikana. Opinnäytetyön on tarkoitus valmistua keväällä 2011 aikana.

Opinnäytetyötäni ohjaa Lahden ammattikorkeakoulussa Tiina Vaara (tiina.vaara@lamk.fi).

Lahdessa 20.12.2010

Yhteistyöterveisin:

Heidi Salmensuu

Heidi Salmensuu
(heidi.vuori@lpt.fi)
Sosionomi-opiskelija
Lahden ammattikorkeakoulu

Annas luvan tehdä opinnäytetyötä Luonto- ja ympäristöpäiväkotit Auringontuulissa jona aiheena on yksityisen päivähoidon asiakastytytyväisyys.

Lahdessa 31.1.2011

KHemmilä

Katrin Hemmilä

Lahti 25.1.2011

Hyvä vanhempi!

Tulimme Auringontuulessa tutuiksi syksyllä 2010 ammatillisen harjoitteluni myötä. Nyt kutsuisin perheenne mukaan tyytyväisyyskyselytutkimukseen, jonka tarkoituksena on kuvailla asiakkaiden näkemyksiä yksityisen päivähoiton laadusta. Tavoitteena on tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää päivähoiton kehittämisessä Luonto- ja ympäristöpäiväkotit Auringontuulessa.

Toteutan tämän tyytyväisyyskyselytutkimuksen osana opinnäytetyötäni, joka kuuluu sosionomin opintoihini Lahden ammattikorkeakoulussa. Työ valmistuu kevään 2011 aikana ja se julkaistaan osoitteessa www.theseus.fi. Päiväkotit on antanut luvan tutkimuksen tekemiseen ja sen henkilökunta tietää tutkimuksesta.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja se tapahtuu nimettömästi. Lomakkeen voit palauttaa päiväkodille kirjekuoressa, jonka saat lomakkeen mukana. Täytetyt lomakkeet tulevat vain minun nähtäväkseni ja hävitän ne asianmukaisesti, kun opinnäytetyö on valmistunut.

Tutkimuksen kannalta olisi suotavaa, että lapsen molemmat vanhemmat täyttäisivät lomakkeen, mikäli tämä on mahdollista. Myös perheen mahdolliset muut aikuiset voivat täyttää lomakkeen.

Kysely on kaksiosainen, joista jälkimmäiseen toivon sinun ottavan lapsesi mukaan, mikäli se lapsen ikätason huomioonottaen on mahdollista. Näin siksi, että lapsen omat kokemukset ovat tärkeässä roolissa päivähoiton laatua arvioitaessa. Voitte päättää perheessä itse kumpi vanhemmista haastattelee lasta vai haastatteleeko kenties molemmat. Kyselylomakkeesta löytyy tarkempia vastausohjeita. Sivun alaosassa on myös yhteystietoni, mikäli herää jotain kysymyksiä aiheesta. Vastaan niihin mielelläni.

Palautathan kyselylomakkeen viimeistään maanantaihin **14.2.2011** mennessä päiväkodille. Toivon, että vastaatte kyselyyn, sillä vastauksesi on arvokas lapsesi päivähoiton laadun kehittämisen kannalta. Kiitän jo etukäteen osallistumisestanne!

Ystävällisin terveisin

Heidi Salmensuu

Sosionomi-opiskelija

Lahden ammattikorkeakoulu

Sähköposti: heidi.vuori@lpt.fi

Puh: *** *****

LUONTO JA YMPÄRISTÖPÄIVÄKOTI AURINGONTUULI
 ASIAKASTYYTYVÄISYYSKYSELY

KYSELYN TAUSTATIEDOT

Lapsen ikä: ____ vuotta

Asiakkuuden kesto: 0-1 vuotta, 1-2 vuotta, yli 2 vuotta

Oletko lapsesi: Äiti

Isä

Muu perheen aikuinen, kuka? _____

Miksi olette valinneet lapsellenne kyseisen päivähoitopaikan?

OSA 1

Alla on esitetty lapsesi päivähoitoon liittyviä väittämiä. Pohdi, miten hyvin ne toteutuvat lapsenne ja perheenne kohdalla. Vastaa ympyröimällä kunkin väittämän kohdalla se numero, joka parhaiten vastaa näkemystäsi väittämässä esitetyn asian toteutumisesta. Vaihtoehdot ovat:

- 1 Huonosti
- 2 Välttävästi
- 3 Tyydyttävästi
- 4 Hyvin
- 5 Erittäin hyvin
- 6 En osaa sanoa

Kunkin väittämän alapuolelle voit halutessasi perustella vastauksesi.

Lopussa on lisäksi kolme avointa kysymystä, johon toivon sinun vastaavan omin sanoin.

1. Päiväkodin aukioloajat palvelevat perheemme tarpeita.	1 2 3 4 5 6
Perustelut:	
2. Lapseni hoitojärjestelyt toimivat myös loma-aikoina hyvin.	1 2 3 4 5 6
Perustelut:	
3. Lapseni päiväkotiryhmä on mielestäni sopivankokoinen.	1 2 3 4 5 6
Perustelut:	
4. Päiväkodissa on tuttu ja turvallinen henkilökunta.	1 2 3 4 5 6
Perustelut:	

5. Henkilökuntaa on riittävästi. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
6. Päiväkodin tilat ovat turvalliset ja viihtyisät. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
7. Lasten käytössä olevat leikkivälineet ovat monipuolisia ja virikkeellisiä. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
8. Lapselleni on laadittu oma varhaiskasvatussuunnitelma, jota päivitetään henkilökunnan kanssa säännöllisesti. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
9. Lapseni varhaiskasvatussuunnitelmassa sovitut asiat otetaan huomioon päiväkodin toiminnassa. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
10. Minun ja päiväkodin henkilökunnan välillä vallitsee keskinäinen luottamus. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
11. Päiväkodissa otetaan huomioon perheemme toiveet ja kasvatuskäytännöt. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
12. Päiväkodissa on ystävällinen ilmapiiri. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
13. Saan henkilökunnalta riittävästi tietoa lapseni kehityksestä ja kasvatuksesta sekä tukea mahdollisiin ongelmatilanteisiin. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
14. Henkilökunnan tiedottaminen asioista (esimerkiksi päiväkodissa liikkeellä olevat tartuntataudit) on asianmukaista ja sujuvaa. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
15. Lapseni hoitopäivään sisältyy riittävästi ulkoilua. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
16. Lapseni ulkovaatetuksesta huolehditaan päiväkodissa asianmukaisesti. Perustelut:	1 2 3 4 5 6

17. Lapsellani on päiväkodissa mahdollisuus riittävään lepoon ja uneen. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
18. Päiväkodin ruoka on laadukasta ja lapseni mahdollinen erityisruokavalio otetaan hyvin huomioon. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
19. Lapseni saa päiväkodissa riittävästi aikuiselta läheisyyttä (esimerkiksi pääsee aikuisen syliin niin halutessaan). Perustelut:	1 2 3 4 5 6
20. Lapseni kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon päivän toiminnoissa. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
21. Työntekijöiden ja lasten välinen vuorovaikutus on ystävällistä ja lämpöistä. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
22. Päiväkodissa painottuva luonto- ja ympäristökasvatus on ollut odotustemme mukaista ja riittävää. Perustelut:	1 2 3 4 5 6
23. Päiväkodin kasvatustoiminta on monipuolista (esimerkiksi taide, liikunta, musiikki jne.). Perustelut:	1 2 3 4 5 6
24. Lapseni kertoo päiväkodin asioista myönteiseen sävyyn. Perustelut:	1 2 3 4 5 6

25. Minkä kokonaisarvosanan antaisit lapsesi päivähoidosta sekä päiväkodin toiminnasta?				
1	2	3	4	5
Huono	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Erittäin hyvä

26. Mitkä asiat lapsesi päivähoidossa sinua ilahduttavat eniten?

---

27. Missä asioissa mielestäsi olisi parantamisen varaa?

---

28. Tuleeko mieleesi muita kehittämisideoita koskien lapsesi päivähoitoa ja päiväkodin toimintaa?

OSA 2

Tähän osioon toivon sinun vastaavan yhdessä lapsesi kanssa, lapsen ikätason tietysti huomioon ottaen. Kysele alla olevat kysymykset lapseltasi ja kirjaa vastaukset viivoille. Tarvittaessa voit kysyä tarkentavia kysymyksiä lisää.

1. Onko sinusta päiväkodissa kiva olla? Mikä on päiväkodissa kivointa?

---

2. Onko jokin päiväkodissa ikävää tai kurjaa? Mikä?

---

3. Onko päiväkodissa kivoja leluja? Millaisia leluja toivoisit päiväkotiin?

---

4. Saatto päiväkodissa valita itse, mitä haluat leikkiä?

---

5. Pidätkö päiväkodin aikuisista? Millaisia he sinusta ovat?

---

6. Lohduttaako aikuinen sinua, jos sinulla on paha mieli? Miten aikuinen lohduttaa (esimerkiksi puhumalla, ottamalla syliin)?

---

7. Pelottaako sinua joskus jokin asia päiväkodissa? Mikä asia pelottaa?

---

8. Pidätkö päiväkodin ruoasta? Jos ET, miksi?

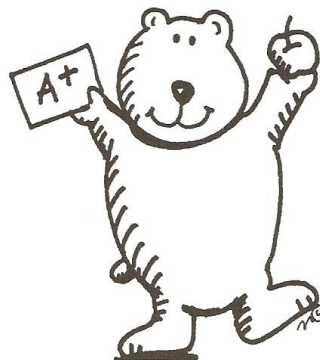

Kertoiko lapsesi jotain muuta päiväkotiin liittyvää? Tähän kohtaan voit kirjoittaa.

KIITOS VASTAUKSISTANNE!

PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLALUOKKA	PÄÄKATEGORIA
<p>Monipuolinen toiminta; ulkoillaan, opetellaan hiihtämään ja luistelemaan yms.</p> <p>Lapselle riittää paljon touhua</p> <p>Laulaminen</p> <p>Erilaiset retket</p> <p>Hoidon tarjoama päiväohjelma; ulkoilua ja sisäleikkejä mukavasti</p> <p>Askartelu</p>	<p>Kasvatuksen ja päivähoidon sisältöön liittyvät asiat</p>	<p>Prosessitekijät</p>	<p>Vanhempia eniten ilahduttavat asiat</p>
<p>Hoitajia jotka ovat kiinnostuneita lapsista ja työstään</p> <p>Työntekijät ovat lasten kanssa eivätkä jutte-</p>	<p>Lasten ja aikuisten välinen vuorovaikutus</p>		

lemassa keskenään			
Päiväkodissa ei tunnu olevan kiirettä	Lapselle on aikaa		
Lapsella on ystäviä siellä	Lasten keskinäinen vuorovaikutus		
Ulko-ovea pidetään lukossa Voi hyvillä mielin jättää lapsen hoitoon	Perusturvallisuus		
Avoimuus vanhempia kohtaan Kerrotaan lapsen edistymisestä ja jaksetaan paneutua lapseen ja sen asioihin Työntekijä kertoo päiväkulusta, ei	Kodin ja päivähoidon yhteistyö	Välilliset tekijät	

tarvitse arvailla miten on mennyt			
Lapsi tuntuu viihtyvän	Lapsen myönteiset kokemukset	Vaikutukselliset tekijät	
Lapsi viihtyy ja kertoo innoissaan päiväkodin tapahtumista			
Kokonaisuus vaikuttaa hyvältä	Vanhempien tyytyväisyys		
Järkevän kokoinen ryhmä	Lapsiryhmän koko	Puitetekijät	
Päiväkodin pieni koko	Tilat		
Kodinomainen ympäristö			
Samat tutut hoitajat	Hoitosuhteen pysyvyys		

PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLALUOKKA	PÄÄKATEGORIA
<p>Pukeutuminen</p> <p>Yksipuolinen aamupala</p> <p>Usein liian kevyt välipala</p> <p>Pukeutumisasiat</p> <p>Ruoka voisi olla monipuolisempaa, enemmän kasviksia ja hedelmiä</p> <p>Musiikkia voisi olla enemmän esim. tanssin muodossa</p> <p>Märkä eteisen matto kastelee lasten sukat</p>	<p>Kasvatuksen ja päivähoidon sisältöön liittyvät asiat</p>	<p>Prosessitekijät</p>	<p>Asiat, joissa parantamisen varaa</p>

Tiedonkulku	Kodin ja päivähoidon yhteistyö	Välilliset tekijät	
Tiedottaminen			
Sijaisjärjestelyt; henkilökuntaa liian vähän jonkun ollessa sairaana	Henkilöstötiheys	Puitetekijät	
Sijaisjärjestelyt; työntekijöiden joutuminen liian lujille, kahden muun ollessa pois			
Ruokailussa käytettävien astioiden muovimateriaali (esim. vesikannu)	Välineet		

PELKISTETTY ILMAISU	ALALUOKKA	YLALUOKKA	PÄÄKATEGORIA
Englannin kieltä voisi opettaa lapsille	Kasvatukseen liittyvä toiminta	Prosessitekijät	Vanhempien kehittämisideat
Vessojen hana-ongelmaan jokin ratkaisu (Tulee aluksi kuumaa vettä)	Perusturvallisuus		
Ruokalistan voisi laittaa nettiin Teemapäiviä vanhemmille, jossa aiheena kasvatukselliset asiat (esim. lasten ylipitkät hoitopäivät)	Kodin ja päivähoidon yhteistyö	Välilliset tekijät	